

ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH CAO BẰNG

DANH MỤC
KIỂM KÊ DI TÍCH LỊCH SỬ- VĂN HOÁ,
DANH LAM THẮNG CẢNH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH CAO BẰNG
(Kèm theo Quyết định số: /QĐ-UBND ngày tháng năm 2024 của UBND tỉnh Cao Bằng)

Cao Bằng, năm 2024

1. HUYỆN BẢO LẠC

Tổng số di tích 13 trong đó:

- Di tích lịch sử: 07
- Di tích kiến trúc nghệ thuật: 0
- Di tích khảo cổ: 0
- Danh lam thắng cảnh: 06
- Bảo vật quốc gia: 0

Số di tích đã xếp hạng các cấp: 05

- Di tích quốc gia đặc biệt: 0
- Di tích quốc gia: 01
- Di tích cấp tỉnh: 04

Số di tích chưa xếp hạng đưa vào danh mục kiểm kê: 08

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. DI TÍCH ĐÃ XẾP HẠNG										
1	Đồn Đổng Mu	Xóm Nà Doàng, Xã Xuân Trường	Nơi thực dân Pháp xây dựng Đồn kiên cố bằng tường trình có lỗ châu mai và có giao thông hào, dây thép gai trước năm 1945. Đồn có một tên quan ba Pháp chỉ huy và 40 lính. Nơi diễn ra trận đánh thứ 3 của Đội VNTTG PQ đêm 04/02, rạng sáng 05/02/1945. Ta đã tiêu diệt 20 tên, bắt được 3 tù binh, thu được nhiều vũ khí, súng đạn. Trong trận đánh đ/c Xuân Trường đã hy sinh, là liệt sĩ đầu tiên của QĐNDVN.		2861/QĐ/BT ngày 04/9/1995		LS			Đã tu bổ tôn tạo năm 2014, hiện nay huyện đang tiến hành các thủ tục tu bổ, tôn tạo dự kiến xong trước 12/2024.
2	Chùa Vân An	Xóm Nà Chùa, Thị trấn Bảo Lạc	Là nơi thờ Ngọc Hoàng, Nam Tào Bắc Đẩu, Thờ Phật tổ và Quan âm bồ tát. Chùa được xây dựng vào năm Minh Mệnh thứ 19 (1835), năm ấy triều đình nhà Nguyễn dẹp xong cuộc khởi nghĩa của Nông Văn Vân (1833-1835), chiến sự ác liệt hai bên đều xảy ra.			2940/QĐ-UBND ngày 20/12/2006	LS	Lễ hội được tổ chức ngày 09/01 âm lịch hàng năm.		Đã xuống cấp nghiêm trọng, tường bị đổ, mái bị sập, hiện nay vẫn chưa được tu sửa.
3	Trông Nhìa	Xóm Hoi Ngừa, xã Hồng An	Nơi thành lập Chi bộ Đảng cộng sản đầu tiên của châu Bảo Lạc ngày			428/QĐ-UBND ngày	LS			Di tích đã được xây dựng khang trang sạch

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Hậu		15/4/1945 (gồm: 03 đảng viên: Nông Thị Triều (Nhân Tương) - Bí thư; Đỗ Quang Soan (Đỗ Quang Thắng); Lê Long.			25/3/2010				sẽ gồm sân rộng, nhà bia ghi tên các đồng chí cán bộ xây dựng Chi bộ đầu tiên của Bảo Lạc.
4	Miếu Quan Đế	Tổ 1, Thị trấn Bảo Lạc	- Miếu Quan Đế thờ nhân vật quan Văn Trường (còn gọi là Quan Vũ) thời kỳ cuối nhà Đông Hán. Đây là công trình kiến trúc nghệ thuật tiêu biểu giai đoạn cuối thời Lê đầu thời Nguyễn. - Miếu Quan Đế xây bằng vật liệu gạch, mái lợp ngói máng, kết cấu vì kèo bằng gỗ trùng tu ngày 25/5 Thành Thái năm thứ 7 (1879).			2409/QĐ-UBND ngày 30/12/2013	LS			Năm 2017 được đầu tư tu sửa, một số hạng mục trong gian Hậu cung, bàn thờ; bàn thờ gian tiền sảnh... Hiện nay đã có hiện tượng rạn nứt, có nguy cơ đổ tường. Cần được đầu tư, tôn tạo cho an toàn
5	Dinh thự dòng họ Nông	Tổ 1, Thị trấn Bảo Lạc	Là ngôi nhà cổ xây gạch do cha con Thổ ty Châu Bảo Lạc là Nông Hùng Tân và Nông Quảng Tuyên xây dựng trong những năm 1909 -1912.			2606/QĐ-UBND ngày 30/12/2021	LS&KTNT			Di tích hiện nay do UBND thị trấn đang tạm sử dụng làm trụ sở làm việc. Hiện nay cây Dã Hương duy nhất tại công di tích đã có hiện tượng bị chết khô.
II DI TÍCH CHƯA XẾP HẠNG										
1	Miếu thờ Quan Sinh	Xóm Phiêng Châu 1, xã Đình Phùng	Thờ Quan Văn Sinh, người có công tổ chức nhân dân chống bọn Thổ phi vùng biên giới trong những năm 1937 - 1938.				LS			Miếu được con cháu họ Quan xây lại miếu trên một khu đất nằm sau xóm và xây bậc tam cấp bằng bê tông lên miếu.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	Đền thờ Đức thánh trần	Tổ 2, Thị trấn Bảo Lạc	Thờ Trần Hưng Đạo (Trần Quốc Tuấn) - một danh tướng mưu lược văn võ song toàn. Anh hùng dân tộc Việt Nam thời nhà Trần thế kỷ XIII.				LS	Hàng năm từ 19-21/8 âm lịch nhân dân mở lễ hội.		Được nhân dân khu phố thị trấn Bảo Lạc đóng góp xây dựng, tu sửa lại Đền và tường rào kiên cố.
3	Đèo Khau Cốc Chà (đèo 15 tầng)	Xóm Nà Đoàng, xã Xuân Trường	Đèo Khau Cốc Chà là con đèo quanh co 15 tầng như một dải lụa nhỏ mềm mại uốn lượn qua sườn núi, tạo nét đẹp hùng vĩ, phá cách tô điểm cho núi rừng hoang vu nơi đây. Thu hút nhiều du khách đến tham quan check in.				DLTC			Đang được tu sửa và mở rộng mặt đường của các khúc cua của con đèo.
4	Hang Bó Càng	Xóm Bản Chuông, xã Xuân Trường	Hang động có con suối chảy qua lòng hang, nhiều nhũ đá đẹp óng ánh giống hình đài sen, hình gợn sóng...				DLTC			Còn nguyên trạng
5	Hang Nặm Pát	Xóm Nặm Pát, xã Đình Phùng	Hang động có nhiều nhũ đá đẹp óng ánh màu vàng, màu bạc giống như những thửa ruộng bậc thang ...				DLTC			Nhân dân trong xóm Nặm Pát tự tổ chức đóng góp xây dựng đường vào hang, cắm biển chỉ dẫn, kê những điểm vực sâu nguy hiểm.
6	Động Vân Trung	Xóm Lũng Rý, xã Khánh Xuân	Hang có nhiều cột nhũ đẹp, cửa hang rộng thoáng, tầm nhìn hướng ra sông Gâm.				DLTC			Hoạt động du lịch tự phát. Động do doanh nghiệp Vân Phong xây dựng đường lên động và xung quanh thành khu du lịch kết hợp nhà hàng đón khách đến thăm.
7	Núi Phia Dạ	Xã Sơn Lập	Núi Phia Dạ hùng vĩ có độ cao 1.976,7m so với mực nước biển. Quanh năm mây mù bao phủ Mùa				DLTC			Nguyên trạng, đường đi lại khó khăn, để lên đỉnh núi đi bộ 5km

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			xuân, mùa đông mây trắng như những dải lụa mềm từng lớp chồng xếp bao phủ núi. Mùa hạ mưa nhiều, đỉnh núi như thác nước khổng lồ từ trên trời tuôn xuống. Mùa thu ít mây, nắng chiếu tỏa sáng lên ngọn núi Phia Dạ như tháp lửa khổng lồ vút lên trời.							(khoảng 2h đồng hồ).
8	Hồ Thôm Lôm	Xã Xuân Trường	Hồ rộng, bao quanh núi rừng đẹp				DLTC			Điểm kết nối trên tuyến trải nghiệm kết nối CVĐC Non nước Cao Bằng và CVĐC Cao nguyên đá Đồng Văn, Hà Giang

2. HUYỆN BẢO LÂM

Tổng số di tích 03 trong đó:

- Di tích lịch sử: 0
- Di tích kiến trúc nghệ thuật: 01
- Di tích khảo cổ: 0
- Danh lam thắng cảnh: 02
- Bảo vật quốc gia: 0

Tổng số di tích đã xếp hạng các cấp: 01

- Di tích cấp tỉnh: 01

Số di tích chưa xếp hạng đưa vào danh mục kiểm kê: 02

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I DI TÍCH ĐÃ XẾP HẠNG										
1	Bia chùa Tổng Phườn	xóm Tổng Phườn, xã Nam Quang	Chùa xây dựng thời Nguyễn năm 1800. Trải qua thời gian ngôi chùa cũ không còn, giá trị lớn của ngôi chùa còn lại là một tấm bia đá bốn mặt (hay còn gọi là bia tứ trụ). Bia được lập vào cuối thời Lê, đầu thời Nguyễn.			2605/QĐ-UBND ngày 30/12/2021	KTNT	Lễ hội tổ chức ngày 03/3 âm lịch.	Tảng đá kê chân cột và tấm bia đá 4 mặt có niên đại khoảng cuối thời Lê, đầu thời Nguyễn.	Chưa được trùng tu, tôn tạo. Hiện nay huyện đã xây dựng kế hoạch, phương án để phục dựng, tu bổ, tôn tạo di tích.
II DI TÍCH CHƯA XẾP HẠNG										
1	Hang Lũng Ròn	xóm Lũng Ròn, xã Lý Bôn	Là hang động được kiến tạo hàng trăm khối thạch nhũ và măng đá kỳ ảo, những khối nhũ muôn màu sắc... tạo nên những cảnh đẹp kỳ thú.				DLTC			Còn nguyên trạng.
2	Hang Dơi	Xóm Dinh Phà, xã Đức Hạnh	Động cao, vòng rộng, nền động rộng khá bằng phẳng nhiều tầng nhũ đá lấp lánh đẹp.				DLTC			Còn nguyên trạng.

3. HUYỆN HẠ LANG

Tổng số di tích 7 trong đó:

- Di tích lịch sử: 05
- Di tích kiến trúc nghệ thuật: 0
- Di tích khảo cổ: 0
- Danh lam thắng cảnh: 02
- Bảo vật quốc gia: 0

Tổng số di tích đã xếp hạng các cấp 03

- Di tích quốc gia: 02
- Di tích cấp tỉnh: 01

Số di tích chưa xếp hạng đưa vào danh mục kiểm kê: 04

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	DI TÍCH ĐÃ XẾP HẠNG									
1	Bia chùa Sùng Phúc	xóm Huyện Ru, thị trấn Thanh Nhật	Tám bia bằng đá, khắc chữ chìm bằng chữ Hán Nôm với nội dung: Mưa thuận gió hoà (A di đà phật) lời chào trong sáng và thân mật.		68-VH/QĐ ngày 29/01/1993		LS		Tám bia bằng đá, Tượng đức phật quan âm bồ tát	Còn nguyên trạng.
2	Đền thờ Tô Thị Hoạn	xóm Bản Lung, xã Đồng Loan	Nơi thờ Tô Thị Hoạn (Tô Thị Huệ) người ở xã Đồng Loan - Cung phi thời Hậu Lê, đời Dụ Tông năm Vĩnh Thịnh thứ 14 (1718). Đây một di bản khác của nàng Tô Thị - Đá vọng phu, Bà là biểu tượng cho tấm lòng thủy chung son sắt.			64/QĐ-UBND ngày 13/01/2011	LS		Bát hương và 4 tầng đá kê chân cột có chạm trở hoa văn (bước đầu xác định hoa văn thời Lê).	Đã xuống cấp, không có cửa. Hiện nay đang xây dựng kế hoạch tu bổ, tôn tạo.
3	Động Dơi	xóm Lũng Rúm, xã Đồng Loan	Động có chiều dài 930m với độ cao trung bình là 60m - 80m, được kiến tạo hình thành ba khoang, hai tầng, có mạch nước ngầm, khoang rộng nhất có diện tích trên 10.000m ² , từ nền đến trần động cao khoảng 100m. Đây là một hang động có vẻ đẹp nguyên sơ, độc đáo với hệ thống nhũ đá đẹp, đa dạng phong phú.		622/QĐ-BVHTTDL ngày 10/3/2014		DLTC			Đã tôn tạo đường lên hang.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
II										
DI TÍCH CHƯA XẾP HẠNG										
1	Đồn Pháp	Xóm Bằng Ca, xã Lý Quốc	Trong khoảng thời gian (1884-1945), thực dân Pháp đã chiếm đóng những vị trí quan trọng dọc biên giới Việt - Trung, thủ phủ Cao Bằng cũng như các khu vực giàu có khoáng sản hay điều kiện tự nhiên thuận lợi cho nghỉ dưỡng. Một trong những di tích đó là đồn của quan Hai người Pháp được xây dựng trên núi Phia Rạc theo dấu tích có thể thấy Đồn khép kín, với đầy đủ tiện nghi như khu nhà làm việc, bể nước, khu trồng rau, khu thể thao, y tế, trạm thông tin, đường đi lại...				LS			Đã biến đổi về cảnh quan chỉ còn dấu tích là nền móng.
2	Hang ngườm Khu	xóm Nà Vỉ, xã Minh Long	Là hang động được kiến tạo hàng trăm khối thạch nhũ và măng đá kỳ ảo, những khối nhũ muôn màu sắc... tạo nên những cảnh đẹp kỳ thú.				DLTC			Còn nguyên trạng.
3	Chùa Sùng Phúc	Làng Huyện Ru, thị trấn Thanh Nhật	Chùa được xây dựng từ thời vua Trần Nhân Tông (1279-1293). Chùa có chức năng thờ phật và một số nhân vật có công trấn an vùng biên giới				LS	Lễ hội truyền thống tổ chức ngày 15/02 âm lịch hàng năm.		Đã trùng tu, tôn tạo nhiều lần.
4	Địa điểm thành lập Chi bộ đảng đầu tiên của huyện	Xóm Nà Ên, thị trấn Thanh Nhật	Trước yêu cầu đòi hỏi của nhiệm vụ cách mạng trong tình hình mới, ngày 19/5/1946, tại cơ quan Ủy ban Hành chính huyện Hạ Lang (xã Thanh Nhật), Chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên của huyện Hạ Lang được thành lập, gồm các đồng chí: Thịnh Nguyên, Lưu Minh, Hồng Tâm, Thế Xương, đồng chí Thịnh Nguyên được chỉ định làm Bí thư Chi bộ, làm nhiệm vụ như Huyện ủy. Sau đó công tác xây dựng Đảng được Chi bộ chỉ đạo đầy mạnh và phát triển, đáp ứng yêu cầu.				LS			Đã biến đổi về cảnh quan chỉ còn dấu tích là nền móng.

4. HUYỆN HÀ QUẢNG

Tổng số di tích 32 trong đó:

- Di tích lịch sử: 28
- Di tích kiến trúc nghệ thuật: 0
- Di tích khảo cổ: 01
- Danh lam thắng cảnh: 03
- Bảo vật quốc gia: 0

Tổng số di tích đã xếp hạng các cấp 13

- Di tích quốc gia đặc biệt: 01
- Di tích cấp tỉnh: 12

Số di tích chưa xếp hạng đưa vào danh mục kiểm kê: 19

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I DI TÍCH ĐÃ XẾP HẠNG										
1	Di tích Quốc Gia Đặc Biệt Pác Bó	Xã Trường Hà	<p>1.1 Khu di tích Pác Bó bao gồm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cụm di tích Trung tâm - Cụm di tích Bó Bầm - Cụm di tích Đầu nguồn - Cụm di tích Khuổi Nặm <p>Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh chọn làm điểm về nước đầu tiên (28/01/1941) sau 30 năm hoạt động ở nước ngoài. Người đã ở và làm việc tại đây nhiều năm tháng trong thời kỳ (1941 - 1945) quyết định nhiều sự kiện lịch sử trọng đại.</p> <p>1.2 Khu di tích lịch sử Kim Đồng:</p> <p>Nơi thành lập Đội Nhi đồng cứu quốc (tiền thân của Đội Thiếu niên tiền phong Hồ Chí Minh) ngày 15/5/1941.</p>	548/QĐ-TTg ngày 10/5/2012	9/VH/QĐ 21/02/1975		LS			Đã được tu bổ, tôn tạo.
2	Phja	Tổ 4, thị trấn	Là cơ sở hoạt động bí mật của Tỉnh			365/QĐ-VX-	LS			Đã được đầu tư tôn tạo.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Tọc	Thông Nông	ủy Cao Bằng, nơi in báo lao động năm 1937.			UBND ngày 23/3/1999				
3	Lũng Cát	Xóm Mã Líp, xã Trường Hà	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến ở và làm việc cuối năm 1944. Đ/c Võ Nguyên Giáp, Vũ Anh từ căn cứ địa Lam Sơn đến báo cáo tình hình phong trào cách mạng và xin ý kiến Bác... Tại đây tháng 10/1944 Người đã quyết định hoãn cuộc khởi nghĩa Cao - Bắc - Lạng và ra Chỉ thị thành lập Đội VNTTGPO.			1711/QĐ-VX-UB ngày 13/9/2002	LS			Đã cắm biển chỉ dẫn đường vào và bia di tích.
4	Khuổi SLán	Xóm Đào Bắc, xã Ngọc Đào	Là nơi ở và làm việc của đ/c Phạm Văn Đồng, các đ/c lãnh đạo trung ương và địa phương thời kỳ 1941-1945.			2932/QĐ-VX-UB ngày 04/12/2003	LS			Hang đã được đầu tư tôn tạo từ năm 2003.
5	Hang Ngườm Giảo	Xóm Hồng Việt, xã Trường Hà	Là căn cứ bí mật của đảng bộ Châu cũng từ căn cứ này các đ/c Hoàng Tô, Lê Quảng Ba đã chỉ đạo đảng bộ châu Hà Quảng chuẩn bị giành chính quyền tháng 8/1945. Là nơi tổ chức học tập văn hóa, tổ chức huấn luyện quân sự, mở xưởng sản xuất vũ khí; Là nơi thành lập đội vũ trang thoát ly châu Hà Quảng tháng 3/1944.			3533/QĐ-UB ngày 31/12/2004	LS			- Được đầu tư xây dựng đường bê tông đến di tích. - Chưa xây dựng được bia di tích.
6	Nền nhà ông Nông Hiền Hữu	Xóm Thua Phja, thôn Hòa Mục, xã Trường Hà	- Cơ sở liên lạc bí mật của cán bộ cách mạng trung ương từ năm 1941 đến 1945. - Nơi chủ tịch Hồ Chí Minh trên đường từ Pác Bó (Cao Bằng) đi Tân Trào (Tuyên Quang), đã nghỉ và làm việc với Ban Chấp hành huyện ủy cùng các đoàn thể nhân dân huyện Hà Quảng ngày 04/5/1945.			3537/QĐ-UB ngày 31/12/2004	LS			- Đã xây dựng đường bê tông đến di tích. - Đã được gắn bia di tích tại di tích.
7	Hang Phía Nội	Xóm Cốc Sâu, xã Trường Hà	- Nơi thành lập Chi bộ Đảng cộng sản đầu tiên châu Hà Quảng ngày			3536/QĐ-UB ngày	LS			Đã được đầu tư, xây dựng đường bê

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		(Nhà Sác cũ)	20/6/1931, gồm 03 đ/c: Hoàng Tô - Bí thư; Đào Đức; Phúc Kiến. - Nơi thành lập Ban Châu uỷ Hà Quảng năm 1935, gồm 05 đ/c: Hoàng Tô - Bí thư; Đào Đức; Phúc Kiến; Lê Quảng Ba; Quý Quân.			31/12/2004				tông Phát huy tốt giá trị lịch sử của di tích.
8	Hang Ngườm Vài	Xóm Bản Gải, xã Cản Yên	Là một địa điểm cư trú của người tiền sử thuộc hệ thống văn hoá Hoà Bình - Bắc Sơn muộn có niên đại cách ngày nay khoảng 7000- 8000 năm.			1678/QĐ-UBND ngày 04/8/2009	Khảo cổ			Hang còn nguyên vẹn, không bị xâm chiếm.
9	Đền thờ Nùng Trí Cao	Xóm Cốc Vương, xã Sóc Hà	Nơi thờ Nùng Trí Cao, nhân vật lịch sử có công chống quân Tống bảo vệ biên cương của quốc gia thế kỷ XI. Nùng Trí Cao đã tổ chức đóng quân ở vùng này để chống quân Tống xâm lược. Nhờ công đức đó mà nhân địa phương tổ chức lập Đền thờ tại đây.			2821/QĐ-UBND-VX ngày 26/12/2011	LS	Lễ hội tổ chức ngày 09/01 âm lịch hàng năm.		Đã được tu bổ trùng tu tôn tạo.
10	Động Bó Ngắm	Xóm Bản Ngắm, xã Cản Yên	Động có chiều dài khoảng 500m; chiều rộng và cao từ 5m-50m. Hình thành 3 khoang nối tiếp nhau, có dòng nước chảy từ trong động ra ngoài cửa động, đi lại bằng bè mảng. Trong động có nhiều nhũ đá với hình thù rất đẹp tạo nên cảnh động thiên nhiên kỳ vĩ.			1323/QĐ-UBND ngày 25/9/2012	DLTC			Hang còn nguyên vẹn, không bị xâm chiếm.
11	Làng Lũng Lỏong	Xóm Lũng Lỏong xã Trường Hà	Là nơi diễn ra nhiều sự kiện lịch sử quan trọng, là cơ sở hoạt động bí mật của Châu uỷ, Tỉnh uỷ thời kỳ (1941-1945); nơi xây dựng rào làng chiến đấu...			390/QĐ-UBND ngày 08/4/2013	LS			Đã được đầu tư xây dựng đường bê tông đến diềm di tích và được kết nối với di tích Lũng Cát.
12	Đền thờ Nùng Trí Cao	Xóm Bản Hà, xã Ngọc Đào	Thờ Nùng Trí Cao nhân vật lịch sử có công bảo vệ Biên giới phía bắc của Tổ quốc gia Đại Việt thế kỷ XI. Đền tọa lạc trên gũ Đòng Gường dưới chân núi đỏ (núi có hình con			430/QĐ-UBND ngày 27/10/2023	LS			Đã được nhân dân cải tạo, tu sửa.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			ngựa trắng) gắn liền với huyền thoại nhân vật lịch sử Nùng Trí Cao.							
13	Hang Ngườm Găng	Xóm Bản Bó, xã Ngọc Đào	Là điểm quyết chiến, chiến lược của quân dân địa phương phối hợp với Trung đoàn 174 chặn đánh tàn quân tướng là quân của Bạch Sùng Hy do tên Mã Hán Mẫn chỉ huy từ Trung Quốc tràn sang vào đầu năm (tháng 01/1950). Nơi họp Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Cao Bằng lần thứ III (tháng 7/1949) bầu ra Ban Chấp hành Đảng bộ gồm 15 đ/c, đ/c Bùi Bảo Vân được bầu làm Bí thư, đ/c Lã Phó Bí thư.			434/QĐ-UBND ngày 27/10/2023	LS			Hang nằm trong khu ATK, đã được đầu tư đường ô tô bằng bê tông hơn 1km và xây bậc tam cấp đến hang.
II	CHƯA XẾP HẠNG									
1	Miếu Nà Thín	Xóm Hưng Đạo, xã Cấn Yên	Thờ Nùng Trí Cao, nhân vật lịch sử, người có công chống quân Tống xâm lược bảo vệ biên cương của tổ quốc. Lễ hội tổ chức vào ngày 10/01 (âm lịch) hàng năm.				LS			Được nhân dân đóng góp tu sửa.
2	Chùa Nà Vàng	Xóm Quang Trung 1, xã Lương Thông	Chùa thờ phật được khởi dựng khoảng thời vua Lý Anh Tông (1138), là ngôi chùa cổ, chùa hiện nay không còn nhưng lễ hội vẫn được nhân dân trong vùng tổ chức.				LS	Chùa không còn nhưng lễ hội vẫn được tổ chức ngày 15/01 âm lịch hàng năm.		Di tích chỉ còn một bãi đất trống, rậm rạp.
3	Kéo Păn	Xóm Luống Nội, xã Ngọc Đào	Nơi hội họp, mít tinh của quần chúng nhân dân và luyện tập tự vệ từ năm 1942 - 1944.				LS			Còn nguyên trạng.
4	Nền nhà ông Nông Đình Giác	Xóm Đào Bắc, xã Ngọc Đào	Chủ tịch Hồ Chí Minh nghỉ đêm trên đường từ Pác Bó đi Tân Trào (tháng 5/1945)				LS			Ngôi nhà đã dỡ bỏ, chỉ còn lại nền nhà.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5	Nền nhà ông Nguyễn Văn Quyền	Xóm Bản Chá, xã Ngọc Đào	Là điểm xuất phát của cuộc biểu tình kháng phu, chống thuế của nhân dân các dân tộc Hà Quảng năm 1934. Là địa điểm đưa đón cán bộ từ Tổng Cột về Bản Chá sang Đào Ngạn từ năm 1934 đến 1937.				LS			Dấu tích chỉ còn nền đất trồng hoa màu.
6	Lũng Hoài (Lũng vại)	Xóm Lũng Hoài, xã Sóc Hà	Nơi thành lập UBND lâm thời của huyện ngày 13/3/1945 có tới hơn 2000 người tham dự mít tinh.				LS			Là một bãi đất bằng cạnh sườn núi, đã thay đổi cảnh quan.
7	Đoảng Sĩ Minh	Xóm Hồng Việt, xã Trường Hà	Là nơi tổ chức tổng diễn tập của lực lượng tự vệ toàn châu (8/1943) thu hút trên 1000 tự vệ thường, tự vệ chiến đấu và cán bộ của Ban Việt Minh các xã tham dự.				LS			Hiện nay là đồi trồng cây thông.
8	Đoảng ý	Xóm Đào Bắc, xã Ngọc Đào	Là nơi ở và hoạt động cách mạng của đ/c Phạm Văn Đông và Vũ Anh năm 1942.				LS			Bãi đất rừng khoanh nuôi của nhân dân.
9	Khuổi Goổng	Xóm Đào Bắc, xã Ngọc Đào	Là địa điểm cất dấu lương thực do nhân dân vùng Lục Khu quyên góp ủng hộ cách mạng với số lượng hơn 3000kg ngô năm 1943.				LS			Nay là khe đồi, 2 bên là rừng khoanh nuôi của người dân, cây cối mọc um tùm.
10	Nậm Kim	Xóm Đào Bắc, xã Ngọc Đào	Là nơi tổ chức mít tinh phát động hội viên các hội cứu quốc ủng hộ cuộc khởi nghĩa Bắc Sơn và tuyên truyền về chủ trương của mặt trận Việt Minh năm 1942.				LS			Hiện nay là một bãi đất, cây cối rậm rạp, bên cạnh có khe suối.
11	Khuổi Ràng	Xóm Đào Bắc, xã Ngọc Đào	Năm 1942 đ/c Võ Nguyên Giáp đã đến ở và làm việc tại đây.				LS			Là một quả đồi được người dân trồng cây rừng.
12	Khuổi Mạ Rươi	Xóm Đào Bắc, xã Ngọc Đào	Là địa điểm mở lớp học tập chính trị cho các đ/c cán bộ cốt cán của 2 châu Hà Quảng và Hoà An năm 1942.				LS			Hiện trạng dấu tích còn lại là bãi đất, cây cối rậm rạp.
13	Ngã Tư	Xóm Đôn	Nơi đặt trạm bắt gác của thực dân				LS			Đã thay đổi cảnh quan.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Đôn Chương	Chương, thị trấn Xuân Hòa	Pháp (1939-1945). Bác Hồ cải trang đi an toàn khi từ Lam Sơn (Hoà An) về Pác Bó (tháng 8/ 1942).							
14	Đốc Kéo Đà	Xóm Bản Hoàng, xã Trường Hà	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh nghỉ dừng chân trên đường về thăm Pác Bó ngày 20/2/1961.				LS			Đốc Kéo Già: vị trí di tích không thay đổi, di tích vẫn được giữ nguyên.
15	Nền nhà ông Lý Văn Tinh	Xóm Nà Mạ, xã Trường Hà	Nơi họp của Tổng bộ Việt Minh Châu Hà Quảng (1941- 1943).				LS			Vị trí di tích hiện nay chỉ còn lại nền đất.
16	Đám ruộng Thua Phia	Xóm Nà Mạ, xã Trường Hà	Là nơi chiếc máy bay do hai phi công Liên Xô lái, đã hạ cánh chiều ngày 20/2/1961 đón Chủ tịch Hồ Chí Minh trở về sau chuyến Người lên thăm Pác Bó.				LS			Vị trí di tích hiện nay chỉ còn lại nền đất.
17	Nhà Ông Ngư Mạn	Xóm Nà Mạ, xã Trường Hà	Đây là trạm giao thông Bác Hồ thường qua lại trong các chuyến công tác (1941 - 1945) thời gian Người hoạt động tại Cao Bằng.				LS			Vị trí di tích hiện nay chỉ còn lại nền đất, được gia đình quản lý.
18	Hang Bản Đôi	Kéo Yên, Hà Quảng	Cửa hang dài 15-17m, trần hang cao 8-9m, quan sát hệ thống nhũ đá, cột đá và rèm đá đa dạng. bề mặt bằng phẳng và có nước trong đó. Trong hang có cây cỏ mọc phát triển.				DLTC			Còn nguyên trạng
19	Hang Ngườm Siêu	Xã ngọc Đào, huyện Hà Quảng	Hang động rộng, nhiều thạch nhũ				DLTC			Còn nguyên trạng

5. HUYỆN HOÀ AN

Tổng số di tích 75 trong đó:

- Di tích lịch sử: 71
- Di tích kiến trúc nghệ thuật: 01
- Di tích khảo cổ: 0
- Danh lam thắng cảnh: 02
- Bảo vật quốc gia: 01

Tổng số di tích đã xếp hạng các cấp 25

- Di tích quốc gia: 13
- Di tích cấp tỉnh: 12

Số di tích chưa xếp hạng đưa vào danh mục kiểm kê: 50

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
I	DI TÍCH ĐÃ XẾP HẠNG									
1	Nậm Lìn	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Nơi thành lập Chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên của tỉnh Cao Bằng (01/4/1930). Chi bộ ra đời đánh dấu một bước phát triển mới trên con đường đấu tranh giải phóng dân tộc. Từ đây, nhân dân các dân tộc Cao Bằng chính thức có Đảng lãnh đạo.		188-VH/QĐ/BT ngày 13/02/1995		LS			Đã được tu bổ, tôn tạo.
2	Ngườm Slua	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	- Là Cơ sở hoạt động của Đảng từ năm 1932 đến năm 1936. - Nơi in báo Cờ Đỏ (1932-1933). - Nơi đ/c Lê Hồng Phong và đ/c Hoàng Đình Giọng đến làm việc với Tỉnh ủy Cao Bằng (7/1933)...		188-VH/QĐ/BT ngày 13/02/1995		LS			Còn nguyên trạng.
3	Đền Vua Lê	Xóm Nà Lữ, xã Hoàng Tung	Trong thời kỳ chống thực dân Pháp Đền Vua Lê là nơi hoạt động bí mật của Đảng bộ Cao Bằng nhiều sự kiện lịch sử đã diễn ra tại đây. Tháng 01/1936, Tỉnh ủy Cao Bằng tổ chức Hội nghị mở rộng nhằm củng cố Đoàn thanh niên và bầu ra BCH thanh		1568/QĐ-BT ngày 20/4/1995		LS	Lễ hội được tổ chức ngày 06/01 âm lịch hàng năm.		Đã được tu bổ, tôn tạo.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			niên cộng sản do đ/c Lê Văn Thùy (tức Lê Lai) làm Bí thư.							
4	Hang Bó Hoài	Xóm Lũng Hoài, xã Hồng Việt	- Nơi in báo VNĐL từ cuối năm 1942 - 1945. Báo Việt Nam độc lập lúc này do đ/c Phạm Văn Đồng phụ trách và phân phát báo đi các nơi, đến ngày 30/9/1945 báo ra được 192 số. - Nơi đây là trụ sở của cơ quan Liên Tỉnh ủy Cao - Bắc - Lạng năm 1942-1945, nơi ở và làm việc của các đ/c lãnh đạo Trung ương như Võ Nguyên Giáp, Vũ Anh... đến chỉ đạo phong trào cách mạng.		188-VH/QĐ/BT ngày 13/02/1995		LS			Còn nguyên trạng.
5	Vách núi Lũng Sa	Xóm Bình Lương, xã Hồng Việt	Hội Nghị mở đầu cho sự tích cực chuẩn bị phát động khởi nghĩa giành chính quyền, có tác dụng ảnh hưởng sâu sắc đến phong trào cách mạng trong cả nước đặc biệt là tỉnh Cao Bằng.		188-VH/QĐ/BT ngày 13/02/1995		LS			Còn nguyên trạng, chưa được đầu tư đường lên.
6	Nền nhà ông Mã Văn Hân	Xóm Lũng Hoài, xã Hồng Việt	Nơi Bác Hồ ở và làm việc tháng 4/1942. Hàng ngày Bác Hồ thường tiếp xúc với quần chúng, giúp việc gia đình, chỉ đạo phong trào cách mạng...		188-VH/QĐ/BT ngày 13/02/1995		LS			Dấu tích (chỉ còn lại nền nhà).
7	Hang Bó Tháy	xóm Lũng Hoài, xã Hồng Việt	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến ở và làm việc, trực tiếp chỉ đạo in Báo VNĐL tại đây và mở lớp huấn luyện chính trị cho các cán bộ cách mạng chủ chốt của tỉnh Cao Bằng tháng 4/1942.		188-VH/QĐ/BT ngày 13/02/1995		LS			Còn nguyên trạng.
8	Hang Tóc Rù	Xóm Lũng Hoài, xã Hồng Việt	Nơi in báo Cờ Đỏ - cơ quan tuyên truyền của Đảng bộ tỉnh Cao Bằng năm 1932- 1935.		188-VH/QĐ/BT ngày 13/02/1995		LS			Còn nguyên trạng.
9	Hang Răng Ghị	Xóm Nguyên Giáp, xã Nam Tuấn	Là nơi ở và làm việc của đ/c Võ Nguyên Giáp năm 1942.			1122/QĐ-VX-UB ngày 23/7/1999	LS			Còn nguyên trạng.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia DB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
10	Ngòm Poóng	Xóm Nà Hoài, xã Nam Tuấn	Là nơi ở và làm việc của đ/c Phạm Văn Đồng năm 1942.			1122/QĐ-VX-UB ngày 23/7/1999	LS			Còn nguyên trạng.
11	Ngòm Mác Men	Xóm Nà Hoài, xã Nam Tuấn	Là nơi ở và làm việc của đ/c Phạm Văn Đồng năm 1942.			22/QĐ-VX-UB ngày 23/7/1999	LS			Còn nguyên trạng.
12	Nhà ông Đàm Nhật Chánh	Xóm Thanh Hùng, xã Hồng Việt	Nơi diễn ra các cuộc họp quan trọng của Tổng bộ Việt Minh năm 1941-1944, địa điểm hoạt động bí mật của các đ/c Phạm Văn Đồng, Lê Tông, Hoàng Sâm...			1189/QĐ-VX-UB ngày 26/7/2001	LS			
13	Ngòm Hoài	Xóm Nà Hoài, xã Nam Tuấn	- Nơi thành lập mặt trận Việt Minh xã, nơi hội họp của các đoàn thể việt minh năm 1942. - Nơi đặt Đài phát tín C15 của Tổng cục Bưu điện từ 1968- 1978.			1122/QĐ-VX-UB ngày 23/7/1999; 1479/QĐ-VX-UB ngày 23/8/2001	LS			Còn nguyên trạng.
14	Cốc Phát	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Là hòm thư bí mật, đường dây liên lạc của Tỉnh uỷ Cao Bằng gia đoạn (1941-1944), nơi thành lập Ban Chấp hành Nông dân cứu quốc châu Hoà An.		2933/QĐ-VX-UB Ngày 04/12/2003		LS			Còn nguyên trạng.
15	Nhà ông Bé Ích Bông	xóm Bình Long, xã Hồng Việt	Nơi làm việc của Tỉnh uỷ Cao Bằng thời kỳ 1949 - 1951 và Chủ tịch Hồ Chí Minh làm việc với Tỉnh uỷ Cao Bằng tháng 01/1950.			3075/QĐ-VX-UB ngày 11/12/2003	LS			Đã được tu bổ, tôn tạo.
16	Hang Ngòm Bốc	xóm Lam Sơn Thượng, xã Hồng Việt	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh thường bí mật qua lại để trực tiếp chỉ đạo cách mạng và tiếp xúc với quần chúng cách mạng (1942- 1945). Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự và chỉ đạo Hội nghị tổng kết chiến dịch Biên giới tháng 10/1950.		02/2004/QĐB VHTT ngày 19/01/2004		LS			Thay đổi cảnh quan, Được tôn tạo đường lên xuống.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
17	Thành Nhà Mạc	Thung lũng Bó Hoài, xã Hồng Việt	Thời kỳ nhà Mạc lên đóng đô ở Cao Bằng (1594- 1677) đã xây thành phòng thủ ở đây. Nơi Tỉnh uỷ Cao Bằng triệu tập Đại hội đại biểu Việt Minh lần thứ nhất ngày 22/11/1942. Hội nghị đã bầu ra BCH tỉnh và các đoàn thể cứu quốc, đồng thời bầu ra ban Việt Minh có nhiệm vụ chỉ đạo thống nhất phong trào Việt Minh toàn tỉnh.			2020/QĐ-UBND ngày 17/10/2007	LS			Còn nguyên trạng, cảnh quan cây cối bao phủ rậm rạp.
18	Đền Đẽ Đổng	Làng Đẽ Đổng, xã Hồng Việt	Khởi nguyên là thờ thần sông, thần đá từ thời Bê Khắc Thiệu thế kỷ XV. Đến thời Hậu Lê (1427- 1789). Đền còn là nơi diễn ra buổi lễ chào mừng thành lập UBND lâm thời tỉnh ngày 15/6/1945.			2486/QĐ-UBND ngày 04/11/2008	LS	Lễ hội được tổ chức ngày 15/01 âm lịch hàng năm.		Đã được đầu tư, tôn tạo.
19	Thành Nà Lữ	xóm Nà Lữ, xã Hoàng Tung	Thành Nà Lữ do Cao Biền Đắp vào đời Đường Hy Tông niên hiệu Hàm Phong thứ 7 (864). Nhà Mạc lên Cao Bằng (1594-1677) đã xây thành bằng gạch để đóng đô. Ngoài ra... còn là trung tâm chính trị - kinh tế văn hoá của vương triều nhà Mạc ở Cao Bằng thế kỷ (XVI- XVII).			837/QĐ-BVHTTDL ngày 03/3/2009	LS			
20	Khu di tích lịch sử cách mạng Lũng Dẽ	xóm Nà Chang, xã Trương Lương	Nơi Bác Hồ đến ở và làm việc, nơi in Báo Việt Nam Độc Lập cuối tháng 6 đến đầu tháng 8/1942 và thành lập Khu Thiện Thuật ngày 24, 25/ 9/1943. Nơi thành lập Đại đội của đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân tháng 12/1944.			2224/QĐ-UBND ngày 23/9/2009	LS			Còn nguyên trạng.
21	Bia Ngự Chế năm 1431 và Bia Câu	Núi Phia Tém, xóm Thanh Hùng,	- Nơi khắc bài thơ bằng chữ Hán của vua Lê Thái Tổ (tức Lê Lợi) năm 1431. - Bia Câu Thuỷ bị ký nói về sự kiện			88/QĐ-TTg ngày 15/01/2020;				Còn nguyên trạng.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Thủy Bi ký năm 1702	xã Hồng Việt	đắp đập, đào mương, khai hoang đất đai tại vùng Bình Long Hoà An thời Hậu Lê (1701 - 1702).		2124/QĐ - BVHTTDL ngày 12/7/2011					
22	Núi Khắc Thiệu	xóm Quan, Mã trấn Hải Núi nước	Nơi Bế Khắc Thiệu lập chiến lũy chống quân Minh xâm lược đầu thế kỷ XV. Năm 1407 Bế Khắc Thiệu và Nông Đắc Thái đã tổ chức quân dân xây thành đắp lũy trên núi Khau Thước (nay gọi là núi Khắc Thiệu). Tháng 8/1426 nghĩa quân của Bế Khắc Thiệu và Nông Đắc Thái chỉ huy đánh tan quân Minh xâm lược, diệt 4000 quân và bắt sống tướng giặc Minh tại trận đánh Nà Khuổi thuộc Núi Khắc Thiệu.			2823/QĐ-UBND-VX ngày 26/12/2011	LS			Thay đổi về cảnh quan xung quanh.
23	Địa điểm Trường Quân chính khóa II	xóm Hoàng Súm, xã Dân Chủ	Nơi tổ chức huấn luyện Trường Quân chính khóa II đầu năm 1943 do đồng chí Võ Nguyên Giáp trực tiếp chỉ đạo.			242/QĐ-UBND 11/2/2015	LS			Chỉ còn dấu tích là 1 bãi đất cây cối rậm rạp.
24	Địa điểm lưu niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh với ngành xe - máy quân đội	Thôn Nà Roác, xã Bạch Đằng	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và nói chuyện với đơn vị bộ đội vận tải đầu tiên của quân đội nhân dân Việt Nam (ngày 28/3/1951), từ đó trở thành ngày truyền thống của ngành xe - máy Quân đội nhân dân Việt Nam.		703/QĐ-BVHTTDL ngày 20/3/2023		LS			Đã được đầu tư, tôn tạo.
25	Đền Pú Luông - Giã Cãi	Xóm 1 Bế Triều, Mã trấn Hải Núi nước	Đền thờ Pú Luông Quân còn được gọi là đền thờ Thần Nông, Người dân địa phương còn gọi là Slán Pú Luông Quân, liên quan đến truyền thuyết Báo Luông - Slao Cãi gắn liền với sự sinh tồn và phát triển của con người từ xưa đến nay, được lưu truyền trong tiềm thức người dân Cao Bằng. Đây là một đền thờ sớm được khởi điểm xây dựng lâu đời nhất ở tỉnh Cao Bằng.			885/QĐ-UBND ngày 14/7/2023	LS			Chưa được đầu tư tôn tạo, đền hiện tại do nhân dân đóng góp dựng nên.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
II DI TÍCH CHƯA XẾP HẠNG										
1	Nhà ông Đào Hải	Xóm Lam Sơn Hạ xã Hồng Việt	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến làm việc, họp với Ban lãnh đạo liên Tỉnh uỷ Cao - Bắc - Lạng (05/5/1945).				LS			Đã được tu sửa nên đã được lát xi măng, có sân vườn, tường đất bao quanh.
2	Nhà ông Lý Văn Thạo (Xoan)	Xóm Lam Sơn Hạ, xã Hồng Việt	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ đêm tại đây (05/5/1945).				LS			Ngôi nhà đã bị xuống cấp, cửa ra vào bị mối mọt, cột xà mọt, vách tường bị bong tróc.
3	Kéo Oai	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Là nơi tập trung mở các lớp huấn luyện dài ngày và ngắn ngày do đ/c Phạm Văn Đồng tổ chức từ năm 1941 đến 1944. Đồng thời đây còn là trạm gác, trạm giao liên tiếp đón các cán bộ cách mạng trung ương và địa phương.				LS			Đường lên di tích khó khăn, chỉ có lối mòn nhỏ, hẹp, dốc trơn trượt, cây cối rậm rạp, còn nguyên trạng.
4	Nhà ông Nguyễn Văn Tộc	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Là cơ sở hoạt động của các đ/c: Phạm Văn Đồng, Lê, Cáp, Hoàng Sâm, Lê Quảng Ba... từ năm 1940 đến 1942.				LS			Còn lại dấu tích nên hiện đã trồng cây ăn quả.
5	Cốc Goọng	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Là nơi đ/c Phạm Văn Đồng đến tổ chức các lớp huấn luyện ngắn hạn cho phong trào Việt minh năm 1942, ngoài ra đây còn là nơi thành lập Chi bộ Đảng của xã Hoàng Tung.				LS			Vẫn còn nguyên trạng, đường lên hang cây cối rậm rạp.
6	Lũng Giăng	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Nơi đ/c Hoàng Đình Giông tuyên truyền tư tưởng yêu nước từ những năm 1926 - 1927.				LS			Vẫn còn nguyên trạng, đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.
7	Thôm Luông	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Nơi tổ chức thành lập Chi bộ Thôm Luông (thuộc 3 xã cũ Hồng Việt) ngày 06/6/1930. Nơi thành lập tổ chức thanh niên yêu nước năm 1927.				LS			Ao dưới chân đồi để trồng lúa đã bị lấp, cây lim là nơi đặt hòm thư liên lạc không còn, đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.
8	Núi Phía Rìn	Xóm Lam Sơn Hạ, xã Hồng Việt	Nơi đ/c Hoàng Đình Giông tổ chức thành lập tổ chức thanh niên yêu nước năm 1927.				LS			Vẫn còn nguyên vẹn, đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
9	Hang Tao	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hồng Việt	Nơi đ/c Hoàng Đình Giông đã ở trước khi đi Hải Phòng hoạt động cách mạng tháng 01/1936.				LS			Vẫn còn nguyên vẹn, đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.
10	Nhà ông Hoàng Đức Tâm	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hồng Việt	Nơi thành lập “Việt Nam cứu quốc hội” năm 1945.				LS			Giờ chỉ còn lại nền đất, trồng cây ăn quả.
11	Pác Ngườm	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hồng Việt	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến làm việc trước khi... Tân Trào (5/1945) để họp bàn với lãnh đạo liên Tỉnh uỷ Cao - Bắc - Lạng chuẩn bị tổng khởi nghĩa.				LS			Còn nguyên trạng.
12	Dẻ Gụp	Xóm Hào Lịch xã Hồng Việt	Là nơi thành lập xưởng cơ khí đầu tiên năm 1942.				LS			Vẫn còn nguyên vẹn, đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.
13	Đồn Bang Tá	Xóm Lam Sơn Hạ, xã Hồng Việt	Do thực dân Pháp xây dựng từ năm 1943 để đóng quân nhằm ngăn chặn và đàn áp phong trào cách mạng của nhân dân ta.				LS			Đã được tu sửa.
14	Trạm Cầu đường Tài Hồ Sìn	Xóm Tài Hồ Sìn, xã Bạch Đằng	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh nghỉ chân trên đường đi công tác từ Trung Quốc qua Quảng Hoà, Hoà An tháng 3/1950.				LS			Hiện chỉ còn dấu tích.
15	Miếu công chúa Mạc Hoa Dung	Thị trấn Nước Hai	Miếu thờ công chúa Mạc Hoa Dung (con gái thứ 3 của vua Mạc Kính Vũ)				LS			Miếu đã được tu sửa có người quét dọn và trông coi.
16	Hang Ngườm Cho	Xóm Lam Sơn Hạ xã Hồng Việt	Nơi chuẩn bị tư trang đưa đồng chí Nam Bình (Hoàng Đình Giông) lên đường đi họp Đại hội của Đảng tại Ma Cao, Trung Quốc tháng 3/1935.				LS			Còn nguyên trạng, đường đi đến di tích cây cối rậm rạp.
17	Địa điểm Nhà ông Nông Văn Huyền (bí danh Tân Thái)	Xóm Thín Tằng, xã Bình Dương	Địa điểm Bác Hồ dừng nghỉ và ăn cơm trưa tại nhà ông Nông Văn Huyền (bí danh Tân Thái).				LS			Chỉ còn dấu tích là nền đất, xung quanh cây cối rậm rạp.
18	Địa điểm nhà ông Vi Văn	Xóm Khuổi Lầy, xã Bình	Địa điểm Bác Hồ dừng nghỉ đêm tại nhà ông Vi Văn Bạch (bí danh Ngọc				LS			Chỉ còn lại dấu tích nền đất, xung quanh

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Bịch (bí danh Ngọc Minh)	Dương	Minh).							cây cối rậm rạp.
19	Nhà bà Lê Thị Nụ	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hồng Việt	Chủ tịch Hồ Chí Minh từ Pác Bó đi Tân Trào, Người cùng đoàn cán bộ đến nghỉ ăn bữa cơm chiều ngày 05/5/1945.				LS			Đã được gia đình sửa chữa.
20	Ngườm Đán Đeng	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Năm 1937, là nơi triển khai nghị quyết của Xứ uỷ Bắc Kỳ cho các cán bộ châu.				LS			Còn nguyên trạng.
21	Ngườm Hoài	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Là nơi tổ chức hội họp mít tinh của các đoàn thể: Thanh niên cứu quốc, phụ nữ cứu quốc từ năm 1941 đến 1943.				LS			Còn nguyên trạng.
22	Hang Tầu Ngần	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Là nơi thành lập Ban Chấp hành Nông dân cứu quốc tháng 6/1942. Đây cũng là con đường bí mật từ Lam Sơn qua Hào Lịch sang Minh Tâm (Nguyên Bình) của các đồng chí hoạt động bí mật từ năm 1934 -1942				LS			Cây cối rậm rạp, còn nguyên trạng.
23	Miếu Thần Pác Lũng	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Miếu được dựng tại chân núi Đán Đeng thời nhà Mạc 1652-1677, thờ cung phi tần nhà Mạc, sự kiện phi tần nhảy từ núi Đán Đeng thể hiện lòng dũng cảm, kiên định động viên tướng lĩnh nhà Mạc chiến đấu, đề tưởng nhớ người dân lập miếu thờ.				LS	Lễ hội tổ chức ngày 02/3 âm lịch hàng năm.		Miếu được nhân dân đóng góp tu sửa, mái, xây tường.
24	Núi thủng	Xóm Nà Mẩn, xã Ngũ Lão	Gắn với truyền thuyết Nàng Trí Cao; là địa điểm đẹp, hấp dẫn có giá trị phát triển du lịch.				DLTC			Núi có lỗ thủng to, rộng đẹp.
25	Hang Bó Khuông	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến ở và làm việc tháng 4/1942.				LS			Cây cối rậm rạp, chỉ còn lại dấu tích.
26	Cơ quan đồ	Xóm Bình Lương, xã Hồng Việt	Do đ/c Phạm Văn Đồng thành lập năm 1944 có đội võ trang ở Lũng Hoàng bảo vệ.				LS			Cây cối rậm rạp, còn dấu tích địa điểm ghi dấu sự kiện của di

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
27	Xưởng sửa chữa vũ khí	Xóm Bình Lương, xã Hồng Việt	Giữa năm 1944 Xưởng sửa chữa vũ khí của liên Tỉnh ủy chuyển về đóng ở đây				LS			Là hang to, rộng, ghi dấu sự kiện, còn nguyên trạng.
28	Trường quân chính	(Lũng Dẻ dưới) Xóm Bình Lương, xã Hồng Việt	Là nơi thành lập Trường Quân chính kháng nhật đầu tiên của liên Tỉnh ủy Cao - Bắc - Lạng tháng 5/1945. Nhiều lớp học viên được liên tiếp tổ chức và đào tạo tại đây, phụ trách trường là đ/c Sứu (Lê Thiết Hùng), có sự hỗ trợ lãnh đạo của đ/c Tổng (Phạm Văn Đồng), đ/c Linh Sơn. Người tham gia giảng dạy là đ/c Thanh Tâm (Nguyễn Khánh Côn), Đồng Tâm, Bác Ái (hai sĩ quan Pháp về với cách mạng).				LS			Cây cối rậm rạp, chỉ còn dấu tích là bãi đất rộng.
29	Hang Lũng Xẻ	Xóm Bình Lương (Lũng Chung), xã Hồng Việt	Là nơi đ/c Phạm Văn Đồng tổ chức lớp học chính trị với hơn 40 học viên trong thời gian 20 ngày, năm 1942.				LS			Cây cối rậm rạp, bám vách đá đi lên, hang khá lớn có thể chứa được nhiều hộ dân.
30	Lũng Phầy	Xóm Bình Lương, xã Hồng Việt	Tháng 11/1942 tại đây đã diễn ra cuộc họp Châu uỷ để cử cán bộ đi tham gia phong trào Nam Tiến do đ/c Phạm Văn Đồng chủ trì.				LS			Tại di tích hiện có gần 10 hộ dân sinh sống 100% người Mông, đường đi lại khó khăn.
31	Tỉnh Giảo	Xóm Bình Lương, xã Hồng Việt	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến hoạt động tiếp xúc với cơ sở cách mạng của vùng đồng bào dân tộc Mông năm 1942.				LS			Di tích còn lại là vùng đất cao rộng, chưa có đường đi, có nhiều hộ Mông canh tác và sinh sống tại đây.
32	Đền thờ Phạm Công	Khu Giữa, thị trấn Nước Hai	Ông là người Nam Định, năm Minh Mệnh thứ 13 (1832), là Tri phủ Hoà An, là người chính trực, sử sự liêm minh, bị bọn giặc Vân giết chết cùng cả nhà. Sau khi giặc Vân bị dẹp yên, nhân dân quyên góp tiền của lập đền thờ.				LS			Đền không còn vị trí cũ, nay chuyển vào miếu thổ công của thị trấn Nước Hai đặt nhờ bát hương.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
33	Đội Võ trang Trần Phú	Xóm Slam Luông, xã Trương Lương	Do đ/c Lê Thiết Hùng tổ chức thành lập tháng 9/1944, sau khi huấn luyện 15 đ/c đã đi Pác Bó để lấy vũ khí xây dựng lực lượng vũ trang.				LS			Chỉ còn các lùm cây trên khe đá, xung quanh là ruộng, nương canh tác của dân.
34	Địa điểm Võ Héc	Xóm Héc Chang, xã Đại tiến	Đầu năm 1950 Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ một đêm trong chuyến đi từ trung tâm căn cứ địa Việt Bắc lên Cao Bằng và đi ra nước ngoài quan hệ ngoại giao với nước bạn Liên Xô, Trung Quốc.				LS			Chỉ còn nền đất, con cháu đã xây nhà cấp 4 lên trên, thay đổi cảnh quan.
35	Nhà ông Nông Quốc Quận	Xóm Pác Gậy, xã Hồng Việt	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ đêm sau chuyến đi nước ngoài công tác trở về, tháng 3/1950.				LS	Trong nhà còn lưu giữ một chiếc giường, một bàn làm việc và một bàn thờ tổ tiên bằng gỗ.		Ngôi nhà còn nguyên, cột kèo bằng gỗ, vách trát đất.
36	Nhà ông Lê Văn Tư	Xóm Bản Nưa, xã Hồng Việt	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm đồng bào và dự bữa cơm thân mật buổi chiều tháng 5/1945 và chia tay với đồng bào để đi Tân Trào, Tuyên Quang.				LS			Ngôi nhà gỗ, cột, kèo còn nguyên, hiện vật trong nhà không còn gì.
37	Hang Ngườm Hoài	Xóm Bản Nưa, xã Hồng Việt	Đây là kho quân giới và ngân hàng kháng chiến. Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm trước và sau chiến dịch Biên giới, tháng 10/1950.				LS			Còn nguyên trạng
38	Hang Pác Tềng	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hồng Việt	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến ở và làm việc trước khi đi Tân Trào, tháng 5/1945. Người đã chỉ đạo cuộc họp với Ban lãnh đạo liên Tỉnh ủy Cao - Bắc - Lạng để chuẩn bị tổng khởi nghĩa.				LS			Thay đổi cảnh quan bên ngoài, bên trong hang còn nguyên trạng.
39	Nhà ông Kế Minh	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hồng Việt	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ và làm việc trước khi đi Tân Trào, tháng 5/1945.				LS			Chỉ còn dấu tích nền nhà bị ném bom là một hố sâu.
40	Mô vách đá Bản Nưa	Xóm Lam Sơn Thượng,	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh họp bàn với các đ/c chỉ huy chiến dịch Biên giới				LS			Còn nguyên trạng.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		xã Hồng Việt	năm 1950 (Võ Nguyên Giáp, Thái Dũng, Mã Dũng).							
41	Đền Phúc Tăng	Xóm Lam Sơn Thượng, xã Hồng Việt	Thờ ông tổ họ Hoàng, một vị tướng dưới xuôi lên dẹp loạn, sau ở lại sinh cơ lập nghiệp được nhân dân kính trọng, tôn thờ.				LS			Đã được nhân dân đóng góp tu sửa.
42	Hang Roổng Thốc	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Là nơi ở và làm việc của các đ/c Hoàng Đình Giong, Hoàng Văn Thụ, Lê Quảng Ba trong những năm 1936- 1942				LS			Còn nguyên trạng, cây cối rậm rạp.
43	Kéo Lúng	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Ngày 11/8/1943 tại đây đã diễn ra lớp huấn thị do Tổng bộ Việt Minh tổ chức, đứng đầu là đ/c Trịnh Đông Hải (tức Vũ Anh). Ngoài ra, đây còn là nơi in báo Cờ đỏ năm 1933 và là nơi tổ chức hội họp, học hát của các đoàn thể cứu quốc.				LS			Là quả đồi cao rậm rạp, còn nguyên trạng.
44	Khuổi Cườm	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Ngày 17/1/1943 Tổng bộ Việt Minh đã cử hai đ/c: Phạm Văn Đồng, Hồng Cường tổ chức quyên góp tiền để ủng hộ phong trào khởi nghĩa Bắc Sơn.				LS			Đồi cây cối mọc rậm rạp.
45	Hang Ngườm Shura	Xóm Bình Long, xã Hồng Việt	Chủ tịch Hồ Chí Minh đến ở và làm việc trước khi đi Tân Trào.				LS			Còn nguyên trạng.
46	Bó Cóp	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Là nơi tổ chức triển lãm vào tháng 2/1942 do Tổng bộ Việt minh tiến hành.				LS			Đồi núi, cây cối mọc cao rậm rạp.
47	Đỉnh Khau Cãi	Xóm Hào Lịch, xã Hoàng Tung	Nơi đ/c Phạm Văn Đồng quan sát trận địa năm 1943				LS			Trên đồi cao, cây cối rậm rạp.
48	Bia “An Khánh kiều bi”	Xóm Thua Bó, xã Nguyễn Huệ	Bia “An Khánh kiều bi”: Các nét chữ khắc trên mặt bia nhỏ và nông, chữ đã mờ chỉ còn đọc rõ được 4 chữ trên trán bia là “An Khánh kiều bi” và một vài chữ ghi họ tên những người quen góp tiền, do vậy xác định đây là bia				KTNT			Còn nguyên trạng. Bia “An Khánh kiều bi” trải qua thời gian lâu dài các chữ khắc trên bia bị mòn, mờ.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			xây dựng cầu. Cây cầu kiến trúc bằng đá, 2 vòm một số viên đá được chế tác thành hình mũi buri. Phía mặt bên cầu ghi năm 1908.							
49	Địa điểm Nhà máy sản xuất miến và lò gốm	Xóm Lam Sơn Hạ, xã Hồng Việt	Nhà máy sản xuất miến Hoàng Mai, Hà Nội lên sơ tán tại Cao Bằng năm 1965. Cuối năm 2022, Viện Khảo cổ học đã khảo sát bước đầu và đoán định đây là khu lò gốm thời nhà Mạc.				LS		Hiện vật những mảnh gốm của chum, vại...	Còn nguyên trạng.
50	Hang Kẽm Coong	Xã Hồng Nam, huyện Hoà An	Nơi đây có dòng suối cắt sâu vào chân núi đá vôi tạo thành hàm ếch sâu vào 5-10m, có chỗ đến 20m. Còn dấu vết cuội, sỏi tương lòng sông bám trên vách đá vôi cao hơn mực nước sông hiện tại 2m.				DLTC			Còn nguyên trạng

6. HUYỆN NGUYỄN BÌNH

Tổng số di tích 30 trong đó:

- Di tích lịch sử: 26
- Di tích kiến trúc nghệ thuật: 0
- Di tích khảo cổ: 0
- Danh lam thắng cảnh: 04
- Bảo vật quốc gia: 0

Tổng số di tích đã xếp hạng các cấp 12

- Di tích quốc gia đặc biệt: 01
- Di tích quốc gia: 01
- Di tích cấp tỉnh: 10

Số di tích chưa xếp hạng đưa vào danh mục kiểm kê: 18

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	DI TÍCH ĐÃ XẾP HẠNG									
1	Khu di tích Quốc gia đặc biệt Rừng Trần Hưng Đạo	Xã Tam Kim, xã Hoa Thám	<p>1.1. Rừng Trần Hưng Đạo. Nơi thành lập Đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân (ngày 22/12/1944), tiền thân của Quân đội nhân dân Việt Nam ngày nay.</p> <p>1.2. Địa điểm Vạ Phá: Nơi diễn ra lớp huấn luyện quân sự cho cán bộ toàn tỉnh Cao Bằng. Phụ trách lớp huấn luyện là đồng chí Võ Nguyên Giáp và đồng chí Lê Thiết Hùng tháng 02/1944.</p> <p>1.3. Hang Thảm Khẩu Nơi tập trung của Đội VNTTGPQ trước trận đánh đầu tiên chiều ngày 24/12/1944. Là trạm liên lạc đưa cơm cho các cán bộ hoạt động cách mạng thời kỳ 1941 - 1944.</p> <p>1.4 Đồn Phai Khắt Là chiến công đầu tiên của Đội VNTTGP quân ngay sau khi thành lập (24/12/1944).</p> <p>1.5. Đồn Nà Ngân: Là nơi diễn ra</p>	2383/QĐ - TTg ngày 09/12/2013			LSCM			Đã được tôn tạo.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			trận đánh thắng thứ hai của đội VNTTGPO (26/12/1944)							
2	Hang Kéo Quảng	Xóm Đông Sơn, xã Minh Tâm	- Lãnh tụ Hồ Chí Minh đến ở và làm việc (5/1942), Người đã cùng các đ/c Phạm Văn Đồng, Võ Nguyên Giáp... mở lớp huấn luyện chính trị cho các cán cách mạng chủ chốt của tỉnh Cao Bằng... - Nơi in Báo VNĐL năm 1942.		188/QĐ-BT ngày 13/02/1995		LSCM			Đã được tôn tạo.
3	Hang Thảm Loong	Xóm Vũ Ngược, xã Vũ Minh (xã Minh Thanh cũ)	Là nơi ở và làm việc của Ngân hàng Trung ương trong những năm 1950 - 1954, cơ sở in tiền của nước Lào và các loại hóa đơn, Xéc, tem phiếu của Việt Nam; Là kho quân khí của Bộ Quốc phòng; Nơi ở và làm việc của Đài phát thanh Cao Bằng từ năm 1979 - 1983.			1204/QĐ-VX-UB ngày 27/7/2001	LSCM			Hiện nay Bộ Chỉ huy quân sự tỉnh Cao Bằng trưng dụng để phục vụ mục đích quân sự.
4	Đền Ông Búa	Tổ 1, thị trấn Tĩnh Túc, huyện Nguyên Bình	Nơi thành lập Chi bộ Đảng cộng sản đầu tiên của công nhân Mỏ thiếc Tĩnh Túc ngày 21/10/1930.			2931/QĐ-VX-UB ngày 04/12/2003	LSCM			Khu di tích được đầu tư tôn tạo.
5	Địa điểm nền nhà ông Dương Mạc Thạch	Xóm Đông Sơn, xã Minh Tâm	Nơi lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc đã đến ở và hoạt động cách mạng đầu năm 1942.			3074/QĐ-VX-UB ngày 11/12/2003	LSCM			Đã được cấm biển chỉ dẫn.
6	Hang Lũng Tàn	Xóm Đông Sơn, xã Minh Tâm	- Nơi ở và làm việc của lãnh tụ Hồ Chí Minh, nơi in Báo VNĐL cuối tháng 5 đến tháng 6/1942. - Nơi diễn ra Đại hội đại biểu Việt minh châu Lam Sơn (7/11/1942).			2918/QĐ-UBND ngày 11/11/2005	LSCM			đường đến di tích chưa được xây dựng, đi lại rất khó khăn.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7	Địa điểm Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và quan sát mỏ thiếc Tĩnh Túc ngày 15/9/1958	Tổ 1, thị trấn Tĩnh Túc	Địa điểm Bác Hồ đến thăm và quan sát Mỏ thiếc, Tĩnh Túc ngày 15/9/1958.			2022/QĐ-UBND ngày 17/10/2007	Lưu niệm DN			Hiện nay vị trí nơi Bác Hồ quan sát Mỏ không còn nguyên vẹn, cảnh quan thay đổi.
8	Địa điểm cán bộ, công nhân và nhân dân các dân tộc mỏ thiếc Tĩnh Túc đón Bác Hồ đến thăm năm 1958	Tổ 1, thị trấn Tĩnh Túc	Là nơi cán bộ, công nhân và nhân dân các dân tộc mỏ thiếc Tĩnh Túc đón Bác Hồ đến thăm ngày 15/9/1958.			1656/QĐ-UBND ngày 11/9/2008	Lưu niệm			Đã được tôn tạo.
9	Địa điểm Tổng Ngàn	xóm Đông Sơn, xã Minh Tâm	Nơi thành lập Chi bộ đảng đầu tiên của Nguyên Bình (ngày 15/11/1935).			1679/QĐ-UBND Ngày 04/8/2009	LSCM			Đã được tôn tạo.
10	Phia Oắc, Phia Đén	Thuộc địa bàn các xã: Thành Công, Phan Thanh, Quang Thành, thị trấn Tĩnh Túc	Là vùng rừng đặc dụng đa dạng về sinh học, có cảnh quan thiên nhiên và một số di tích liên quan đến thời kỳ Pháp thuộc, là tiềm năng cho phát triển du lịch của địa phương.		- 1976 QĐ-TTg ngày 30/10/2014 (QĐ chuyển hạng thành vườn quốc gia)	2621/QĐ-UBND ngày 22/12/2012	DLTC			Ngoài hai điểm ngắm cảnh do Ban QLCVĐC Non nước Cao Bằng xây dựng gần đỉnh Phja Oắc, hiện nay gần cột phát sóng ViBa còn có thêm điểm ngắm toàn cảnh Phja Oắc từ trên đỉnh cao nhất, nơi đây có biển đá đẹp đảm bảo tiêu chí

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
										thâm mỹ và chất lượng.
11	Địa điểm Khuổi Cọ	Xóm Khuổi Hoa, xã Hoa Thám	Lớp huấn luyện quân sự đào tạo cán bộ quân sự tại tỉnh Cao Bằng vào đầu tháng 9/1944. Lớp do đồng chí Võ Nguyên Giáp chỉ đạo chung, đồng chí Hoàng Sâm phụ trách huấn luyện (đ/c Hoàng Sâm sau này là Đội trưởng Đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân). Lớp học có 50 cán bộ gồm thành phần các dân tộc Tày, Nùng, Dao, Kinh.			2460/QĐ-UBND ngày 26/12/2016	LSCM			Mặc dù là địa điểm đã được xếp hạng nhưng di tích vẫn chưa được cắm biển. Cây cối mọc um tùm rậm rạp quanh di tích.
12	Trại chăn nuôi Phía Đén	Xóm Pù Vài, xã Thành Công	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm công nhân năm 1958.			2621/QĐ-UBND ngày 22/12/2020	Lưu niệm			Còn nguyên trạng, chưa được tôn tạo.
II	DI TÍCH CHƯA XẾP HẠNG									
1	Di tích nhà ông Chu Văn Viêng	Xóm Đông Sơn, xã Minh Tâm	Phía sau nhà ông Viêng có hang gia đình ông sử dụng để cất giấu lương thực, tháng 01/1950, hang và nhà của ông Viêng là nơi Bác Hồ nghỉ chân trên đường đi chỉ huy Chiến dịch Biên giới năm 1950.			Đề xuất xếp hạng	LS			Dấu tích còn nền nhà. Hang còn nguyên trạng
2	Đền thờ Lũng Vạ	Xóm Đông Sơn, Xã Minh Tâm	Đền được dựng để thờ Tướng Lê Duy Khu, ông là tướng của nhà Lê được lệnh cầm quân lên Cao Bằng để diệt nhà Mạc. Khi đến Minh Tâm ông cùng toán quân bị lọt vào trận địa mai phục của nhà Mạc, ông tử trận. Tại vị trí ông tử trận nhân dân trong vùng lập đền thờ, hằng năm nhân dân đến đền để cầu cúng mong mùa màng bội thu.				LS	Lễ hội được tổ chức vào ngày 15/01 âm lịch hàng năm.		Đền nay ngôi đền đã xuống cấp trầm trọng, chưa được tu sửa.
3	Hang Thăm Cãi	Xóm Đông Sơn, xã Minh Tâm	Theo như người dân địa phương và trong sử sách ghi lại, hang này là nơi trú ngụ của nhiều cán bộ cách mạng và Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc thời kỳ			Đề xuất xếp hạng	LS			Hang chưa bị tác động nhiều còn nguyên những năm 1940.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			1942 - 1944.							
4	Hang Bó Rọc	Xóm Bản Hỏ, xã Vũ Minh	Đây là nơi dừng chân nghỉ đêm của Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc tháng 5/1945 khi Người cùng đoàn bảo vệ đi Tân Trào, Tuyên Quang.				LS			Còn nguyên trạng.
5	Hang Đông Dăm	Xóm Dê Cao, xã Vũ Minh	Hang Đông Dăm thuộc dãy núi Dê Cao là nơi dừng chân nghỉ ngơi của Đại tướng Võ Nguyên Giáp trong thời kỳ đồng chí hoạt động cách mạng ở Nguyên Bình.				LS			Còn nguyên trạng.
6	Hang Thảm Sưa	Xóm Nà Luộc, xã Vũ Minh	Là nơi ở và làm việc của đồng chí Hoàng Đình Giông và một số đồng chí khác trong thời kỳ 1942 - 1944				LS			Còn nguyên trạng.
7	Hang Gia Long (còn có tên khác là Đền Thượng)	Tổ 1, thị trấn Tĩnh Túc	Là hang cao rộng, thoáng mát. Trong hang có ban thờ bà chúa Then, ngũ vị tiên ông, chư vị Ngọc Hoàng.				DLTC			Thay đổi cảnh quan, bên trong còn nguyên trạng.
8	Đền Tam Cô	Tổ 1, thị trấn Tĩnh Túc	Đền thờ cô Bơ, Cô Chín và cô Sáu, một trong một trong Tứ Phủ Thánh Cô nổi tiếng linh thiêng, nơi để người dân đến cầu tài, cầu lộc, cầu an.				LS			Hiện đền được tu sửa nhưng vẫn mang vóc dáng ban đầu.
9	Chùa Tam Bảo	Tổ 2, thị trấn Nguyên Bình	Nơi thờ Phật, Chùa được xây dựng vào thời nhà Mạc thế kỷ XVI.				LS	Lễ hội được tổ chức ngày 15/01 âm lịch hàng năm.		Hiện ngôi chùa không giữ lại được vóc dáng ban đầu.
10	Đền Phúc Lợi	Tổ 4, thị trấn Nguyên Bình	Đền thờ bà Chúa Thượng Ngàn và Đức thánh Trần.				LS			Được nhân dân đóng góp tu sửa.
11	Động Pác Á	Xóm Nà Mùng, xã Phan Thanh	Đến động phải đi mường qua sông Năng. Động Pác Á có chiều dài gần 2km, trong động có nhiều khối đá hình ruộng bậc thang, cảnh quan bên trong vô cùng kỳ thú.				DLTC			Còn nguyên trạng.
12	Động Bành Ngâm Hướng	Xóm Lũng Cam, xã Phan Thanh	Bành Ngâm Hướng tọa lạc ở vùng đồi thấp, bên trong hang có nhiều khối nhũ đá muôn hình vạn trạng vô				DLTC			Còn nguyên trạng.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Thực trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			cùng đẹp mắt, tạo niềm thích thú để con người khám phá.							
13	Nhà Pháp	Xóm Tài Soong, xã Phan Thanh	Đây là khu nhà của chủ mỏ người Pháp mang tên Macky. Khu nhà tọa lạc trên một ngọn đồi, gần đường tỉnh lộ. Từ trên khu nhà có thể quan sát các hướng đi lại và mọi hướng xung quanh. Với vị trí đẹp khu nhà Pháp là địa điểm có thể khai thác du lịch.				LS			Hiện khu nhà còn hai dãy nhà không còn mái, một số mảng tường đã bị lở.
14	Địa điểm Roong Đi	Xóm Thăm Dầu, xã Tam Kim	Kho thóc để nuôi quân thời kỳ 1941 – 1945.				LS			Còn vị trí nền nhà.
15	Hang Thăm Gầu	Xóm Thăm Gầu, xã Tam Kim	Là di tích liên quan đến thời kỳ hoạt động cách mạng của đ/c Võ Nguyên Giáp khi ở Nguyên Bình năm 1944.				LS			Hang vẫn nguyên vẹn, còn vị trí nền nhà của bà Dương Thị Thiên.
16	Địa điểm Thôm Dằm	Xóm Nà Ma, xã Tam Kim	Là nơi thành lập Chi bộ Đảng đầu tiên của Tam Kim tháng 3/1943.				LS			Còn nguyên trạng.
17	Vách đá Hoảng Tát	Xóm Nà An, xã Tam Kim	Là hộp thư liên lạc của cán bộ Việt Minh với đồng chí Võ Nguyên Giáp. năm 1944.				LS			Còn nguyên trạng.
18	Đèo Belle	Xóm Khuổi Hoa, xã Hoa Thám	Đây là đồn trú của thực dân Pháp. Nơi đây đầu tháng 5/1945, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc cùng đoàn cận vệ đã vượt qua quả đồi trước đồn an toàn để đến Tân Trào, Tuyên Quang.				LS			Chỉ còn dấu vết của đồn là nền móng, một vài viên gạch, hàng đá.

7. HUYỆN QUẢNG HOÀ

Tổng số di tích 34 trong đó:

- Di tích lịch sử: 28
- Di tích kiến trúc nghệ thuật: 0
- Di tích khảo cổ: 0
- Danh lam thắng cảnh: 06
- Bảo vật quốc gia: 0

Tổng số di tích đã xếp hạng các cấp 13

- Di tích quốc gia: 02
- Di tích cấp tỉnh: 11

Số di tích chưa xếp hạng đưa vào danh mục kiểm kê: 21

ST T	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	DI TÍCH ĐÃ XẾP HẠNG									
1	Nhà ông Lã Văn Ho	Xóm Đà Vỹ, thị trấn Quảng Uyên	Nơi đặt Sở Chỉ huy chiến dịch Biên giới (tháng 8, 9/1950). Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến ở và làm việc (từ ngày 10-12/9/1950); chủ trì cuộc họp quyết định đánh Đồn Đông Khê mở màn cho chiến dịch Biên giới tháng 9/1950...		05/1999/QĐ-BVHTT ngày 12/2/1999		LS			Đã được đầu tư tôn tạo một số hạng mục năm 2008 và hiện nay đang tiến hành tu bổ tôn tạo.
2	Hồ Thăng Hen	Xóm Bản Danh- Lũng Táo, xã Quốc Toàn	Là một trong 36 hồ tự tạo, một cảnh thiên nhiên "son thủy hữu tình" một nơi du ngoạn hiếm có của tỉnh Cao Bằng.		53/2001/QĐ-BVHTT ngày 28/12/2001		DLTC			Đã nhiều lần đầu tư, tôn tạo, thay đổi cảnh quan, đường, cây cối.
3	Miếu Bách Linh	Thị trấn Quảng Uyên	Nơi thờ các thần linh thiêng của nhiều loài vật, gắn với lễ hội Pháo hoa Quảng Uyên. (Lễ hội 02/02 âm lịch hàng năm).			2856/QĐ-VX-UB ngày 02/12/2003	LS	Lễ hội tổ chức ngày 02/02 âm lịch hàng năm.	Bức cốn chạm rồng, 02 bia đá	Đã xuống cấp nghiêm trọng.

ST T	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4	Đông Bó Linh	Xóm Yên Lạc, xã Chí Thảo	Nơi thành lập Chi bộ Đảng cộng sản đầu tiên Liên châu Quảng Uyên - Phục Hoà ngày 08/3/1932. Gồm các đồng chí: Ma Trung Lâm - Bí thư; Hồng Hải; Hồng Chi; Hồng Lạc.			2917/QĐ- UBND ngày 11/11/2005	LS			Đã được đầu tư, tôn tạo xây dựng nhà bia năm 2013.
5	Ngườm Lôm - Nặm Khao	Xóm Nà Chào, xã Mỹ Hung	Là hang động nằm trong lưng một quả núi đá vôi, xung quanh đều có núi bao bọc. Trong hang sâu, khô ráo, sạch sẽ có nhiều nhũ đá đẹp, kỳ thú. Hang có cửa sau thông ra thung lũng Lũng Nặm. Tại đó có một thác nước lớn tung bọt trắng xóa chảy ngầm từ trong núi ra, chảy men theo sườn núi ra cánh đồng Nà Thắm, sông Bằng Giang...			2941/QĐ- UBND ngày 20/12/2006	DLTC			Còn nguyên trạng.
6	Địa điểm Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm dân công tỉnh Cao Bằng khai thác vận chuyên gỗ Tà vẹt	Xóm Bó Phường, xã Mỹ Hung	Đầu năm 1951, do yêu cầu giúp đỡ của Trung Quốc để mở tuyến đường sắt Nam Ninh hữu nghị quan (Quảng Tây), trung ương Đảng và Chính Phủ giao cho tỉnh Cao Bằng sản xuất 20 vạn thanh gỗ Tà vẹt để giúp Trung Quốc. Đây là một nhiệm vụ có tính chất chính trị quan trọng, mang ý nghĩa quốc tế cao. Do vậy tháng 3/1951 Chủ tịch Hồ Chí Minh đến kiểm tra, thăm dân công tỉnh Cao Bằng khai thác, vận chuyên gỗ Tà Vẹt.			2024/QĐ- UBND ngày 17/10/2007	LS			Cảnh quan đã biến đổi chỉ còn địa điểm.
7	Đền thờ Trần Duy Trân	Phó Cách Linh	Nơi thờ Tướng quân Trần Duy Trân người đã có công dẹp loạn phi 1862. Lễ hội tổ chức hàng năm ngày 19/3 âm lịch hàng năm.			1862/QĐ- UBND ngày 25/10/2010	LS	Lễ hội tổ chức ngày 19/3 âm lịch hàng năm.		Đã được nhân dân đóng góp lợp mái, xây tường, hiện đã xuống cấp nghiêm trọng.
8	Đền thờ Nùng Trí Cao	Phố Cũ, thị trấn Quảng Uyên	Nơi thờ danh nhân Nùng Trí Cao, người có công đánh giặc Tống ở thế kỷ thứ XI, góp phần bảo vệ biên			63/QĐ- UBND ngày 13/01/2011	LS			Đã được trùng tu, tôn tạo năm 2014.

ST T	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			cương phía bắc của tổ quốc.							
9	Thành Nhà Mạc	Tổ dân phố 5, thị trấn Hoà Thuận	Sau khi nhà Mạc bị quân Lê - Trịnh đánh bại ở Thành Na Lữ (xã Hoàng Tung, huyện Hòa An) vua Mạc Kính Vũ đã lui về cố thủ ở thành Phục Hòa (1677-1685). Đây là thành lũy của Nhà Mạc tại Phục Hòa (thế kỷ XVI - XVII).			1324/QĐ-UBND ngày 25/9/2012	LS	.		Còn đoạn thành 18m nằm sát nhà dân, di tích không có đường vào.
10	Động Ghị Răng	Xóm Bản Danh- Lũng Táo, xã Quốc Toản	Động nằm trong núi đá Ghị Răng, một thung lũng rộng có cảnh quan thiên nhiên đẹp. Dưới chân núi có Hồ Ghị Răng. Động có chiều dài khoảng 500m, vòm rộng khoảng 200m kín đáo, được hình thành hai khoang với nhiều ngách, nhũ đá đẹp muôn hình muôn vẻ từ nền động đến trần động.			1325/QĐ-UBND ngày 25/9/2012	DLTC			Còn nguyên trạng.
11	Đền thờ Trần Hưng Đạo	Tổ dân phố Hồng Thái Mới	Nơi thờ Trần Hưng Đạo (Trần Quốc Tuấn) - Anh hùng dân tộc thế kỷ XIII, là tướng tài chỉ huy quân đội đánh đuổi quân Nguyên - Mông ra khỏi bờ cõi, giành lại toàn vẹn lãnh thổ Đại Việt.			168/QĐ-UBND, ngày 22/2/2017	LS			Đã được trùng tu, tôn tạo năm 2017.
12	Miếu Quan Đế	Xóm Đồng Đa, xã Ngọc Động	Là nơi thờ quan Vân Trường. Đây là một trong những ngôi miếu có kiến trúc đẹp theo kiểu trình tường, thể hiện được kết cấu xây dựng nhà trình tường của người Tày - Nùng. Hiện nay miếu còn giữ được những mảng chạm khắc, trang trí tinh xảo trên các cầu kiện gỗ và đá nguyên khối.			312/QĐ-UBND, ngày 29/3/2018	LS	Trước đây Lễ hội tổ chức vào ngày 02/02 âm lịch. Giờ thay đổi tổ chức vào ngày thanh minh hàng năm	Hoành phi câu đối, 04 tượng bằng đất, 01 tấm bia	Đã xuống cấp.
13	Địa điểm lưu niệm Anh hùng liệt sĩ Bế Văn Đàn	Xóm Bản Buồng, xã Bế Văn Đàn	Nơi Anh hùng liệt sĩ Bế Văn Đàn đã sinh ra và lớn lên. Anh hùng liệt sĩ Bế Văn Đàn người con ưu tú của tỉnh Cao Bằng đã tham gia hầu hết các			1725/QĐ-UBND ngày 08/12/2023	LS			Đã được tu bổ tôn tạo năm 2018.

ST T	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			chiến dịch lớn trong kháng chiến chống Pháp. Trong chiến dịch Đông Xuân 1953-1954, trong trận đánh ở vùng Mường Pôn không ngần ngại "lấy thân mình làm giá súng" và đã anh dũng hy sinh. Ngày 31/8/1955 đồng chí được Quốc hội truy tặng danh hiệu Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân và Huân chương quân công hạng Nhì.							
II DI TÍCH CHƯA XẾP HẠNG										
1	Nền nhà ông Ma Kiên Ruyệt	Xóm Tắc Kha, xã Chí Thảo	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ 1 đêm (tháng 3/ 1951).				LS			Còn dấu tích là bãi đất trống.
2	Địa điểm Lũng Liêng	Xóm Liên Hồng, xã Cách Linh	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến kiểm tra, duyệt sa bàn chuẩn bị trận đánh đồn Đông Khê (tháng 9/1950).				LS			Không xác định vị trí, còn bãi đất trống.
3	Địa điểm núi Pá Pheo	Xóm Liên Hồng, xã Cách Linh	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm kiểm tra và bàn tác chiến đánh Đông Khê (13/9/1950).				LS			Ngọn núi cây cối bao quanh.
4	Nhà ông Long Trung Dũng (Phình)	Xóm Liên Hồng, xã Cách Linh	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ 1 đêm trên đường đi ra mặt trận trong chiến dịch Biên giới (tháng 9/1950).				LS			Địa điểm nền nhà nay con cháu đã xây dựng nhà mới.
5	Nhà Ông Nông Văn Vuông (Huông)	Xóm Đại Tiến, xã Đại Sơn	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ đêm trên đường ra mặt trận chiến dịch Biên giới (tháng 9/ 1950).				LS			Nền nhà nay là một vườn trồng cây ăn quả.
6	Nhà Ông Nông Văn Đăng	Xóm Nam Hà, xã Đại Sơn	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ đêm trên đường đi Liên Xô, Trung Quốc quan hệ ngoại giao (tháng 01/1950).				LS			Nền nhà là vườn trồng ngô, còn sót lại vài hòn đá kê chân cột nhà.
7	Nhà ông Tô Văn Hồ	Xóm Pác Ràng, xã Phúc Sen	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ 1 đêm (tháng 3/ 1950).				LS			Ngôi nhà đã bán đi dựng nơi khác, nền nhà con cháu dựng xây nhà mới.

ST T	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8	Nhà ông Lương Văn Sìn (Siu)	Xóm Quốc Tuấn, xã Phúc Sen	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ đêm trên đường đi sang Trung quốc, Liên Xô quan hệ ngoại giao (tháng 01/ 1950).				LS			Ngôi nhà vẫn nguyên chỗ cũ, hiện nay đã được con cháu tu sửa.
9	Đèo Mã Phục	Xóm Nhòm Nhèm, xã Quốc Toàn	Là một trong những đèo đẹp của tỉnh. Đây còn là điểm di sản địa chất độc đáo của Công viên địa chất toàn cầu Non nước Cao Bằng.				DLTC			Còn nguyên trạng.
10	Lò gạch nhà Mạc	Xóm Pác Tò, thị trấn Hoà Thuận	Vết tích lò nung gạch dưới thời nhà Mạc .				LS			Còn nguyên trạng.
11	Đền Vua Lê	Tổ dân phố 5, thị trấn Hòa Thuận	Thờ vua Lê Thái Tổ (tức Lê Lợi) vị anh hùng dân tộc có công trong cuộc kháng chiến chống quân Minh xâm lược.				LS	Lễ hội tổ chức ngày 18/3 âm lịch hàng năm.		Đền đã xuống cấp.
12	Bó Khoang	Tổ dân phố 9, thị trấn Hoà Thuận	Địa điểm Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nghỉ và làm việc tại cơ quan huyện uỷ (tháng 3/ 1951).				LS			Chỉ còn địa điểm bãi đất, xung quanh nhiều nhà dân.
13	Địa điểm Bệnh viện dã chiến	Xóm Trung Thành, xã Tiên Thành	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm thương binh sau chiến thắng chiến dịch Biên giới 1950.				LS			Dấu tích còn lại bãi đất trống, cỏ cây mọc um tùm.
14	Mộ công chúa nhà Mạc	Xóm Hợp Thành, xã Tiên Thành	Nhân dân địa phương và các cụ cao niên kể lại: Đây là nơi chôn cất công chúa Mạc Thị Tuyết Lan (công chúa Tiên Giao) và bạn đồng canh.				LS			Đã được cắm bia mộ.
15	Vọng gác	Xóm Thuận Thành, xã Tiên Thành	Vọng gác (còn gọi là Thiêng Lầu), đây là địa điểm tướng Đinh Văn Tả quan sát và chỉ huy binh lính tập luyện tác chiến dưới thời nhà Mạc.				LS			Còn xác định địa điểm tại một hòn đá to khá bằng phẳng ngay trên lưng chừng đồi.
16	Địa điểm Mủng Thiêng	Xóm Hợp Thành, xã Tiên Thành	Là khu Đại bản doanh của quân đội nhà Lê do tướng Đinh Văn Tả chỉ huy dưới thời nhà Mạc.				LS			Cảnh quan đã biến đổi chỉ còn địa điểm.
17	Hang Thoang Rùm	Xóm Xuân Hồng 2, xã Phi	Hang động đẹp.				DLTC			Còn nguyên trạng.

ST T	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		Hải								
18	Đèo Khau Chĩa	Tổ dân phố 9, thị trấn Hòa Thuận	Là nơi quân ta chặn đánh quân địch trong cuộc chiến tranh biên giới phía bắc Tổ quốc (tháng 02/1979).				LS			Còn nguyên trạng.
19	Ngòm Mu	Xóm Đà Vỹ, thị trấn Quảng Uyên	Nơi trú ẩn của Chủ tịch Hồ Chí Minh và các đồng chí lãnh đạo trong thời gian ở và làm việc tại nhà ông Lã Văn Ho.				LS			Còn nguyên trạng.
20	Ngòm Luông	Xóm Hồng Đình 5, xã Hạnh Phúc	Là địa điểm hoạt động bí mật của đ/c Ma Trung Lâm, Dương Công Hoạt năm 1932. Ngoài ra còn là nơi mở các lớp học chính trị của huyện.				LS			Hang còn hàng rào đá xếp ở cửa, một số nhũ đá trong hang bị đập phá, nền hang đã bị đào bới.
21	Ngòm Tum	Xã Cai Bộ, huyện Quảng Hoà	Hang rộng, có nhiều thạch nhũ đẹp				DLTC			Còn nguyên trạng

8. HUYỆN THẠCH AN

Tổng số di tích 19 trong đó:

- Di tích lịch sử: 17
- Di tích kiến trúc nghệ thuật: 0
- Di tích khảo cổ: 0
- Danh lam thắng cảnh: 02
- Bảo vật quốc gia: 0

Tổng số di tích đã xếp hạng các cấp 03

- Di tích quốc gia đặc biệt: 01
- Di tích cấp tỉnh: 02

Số di tích chưa xếp hạng đưa vào danh mục kiểm kê: 16

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I DI TÍCH ĐÃ XẾP HẠNG										
1	Địa điểm chiến thắng Biên giới năm 1950	Xã Đức Long, Đức Xuân, Trùng Con và thị trấn Đông Khê	Gồm 4 cụm: 1. Cụm di tích Chủ tịch Hồ Chí Minh với chiến thắng chiến dịch Biên giới năm 1950, xã Đức Long. 2. Cụm di tích cứ điểm Đông Khê, thị trấn Đông Khê. 3. Cụm di tích Khau Luông, xã Đức Xuân. 4. Cụm di tích Cốc Xá - Đỉnh cao 477, Xã Trùng Con.	2082/QĐ-TTg ngày 25/12/2017			LS			Đã được trùng tu, tôn tạo.
-	Địa điểm Đài quan sát của Bộ Chỉ huy chiến dịch Biên giới 1950	Xã Đức Long	Nơi đặt Đài quan sát chiến dịch Biên giới 1950 trên đỉnh núi Báo Đông. Nơi đây ngày 16/9/1950 Chủ tịch Hồ Chí Minh quan sát trận đánh Đông Khê - trận đánh mở màn trong chiến dịch Biên giới năm 1950.		02/2004/QĐ-BVHTT ngày 10/01/2004					Đã được tu bổ, tôn tạo.
-	Khu DT LS chiến thắng Đông Khê (Đồn Đông Khê)	Thị trấn Đông Khê	Sáng ngày 16/9/1950 ta mở chiến dịch tấn công cụm cứ điểm Đông Khê. Sau 54 giờ chiến đấu ác liệt ta giành thắng lợi to lớn. Địch chết và bị bắt 300 tên, thu toàn bộ vũ khí. Trong trận chiến đấu này có nhiều tấm gương chiến đấu		9-VH/QĐ ngày 21/2/1975					Đã được tu bổ, tôn tạo.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			dùng làm tiêu biểu: Anh La Văn Cầu; Lý Việt Mưu; Trần Cừ							
-	Địa điểm Đồn Pháp (Đồn Nà Lạn)	Xã Đức Long	Thực dân Pháp xây dựng từ năm 1897 nhằm phục vụ cho mục đích xâm lược của Pháp. Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp nói chuyện với tù binh Pháp bị bắt trong trận đánh diệt cụm cứ điểm Đông Khê năm 1950.			2024/QĐ-UBND ngày 17/10/2007				Thay đổi cảnh quan do nhân dân trồng hoa màu.
-	Địa điểm Sở Chỉ huy chiến dịch biên giới năm 1950	Xóm Cốc Đứa, xã Đức Long	Nơi Bộ Chỉ huy chiến dịch quyết định đưa Bác lên đài quan sát trên đỉnh núi Báo Đông (16/9/1950) để theo dõi, chỉ huy chiến dịch theo yêu cầu của Người. Khu di tích gồm các địa điểm: Nơi ở và làm việc của ban Quân báo. Nơi ở và làm việc của ban tác chiến. Nơi ở và làm việc của đại tướng Võ Nguyên Giáp và các đồng chí lãnh đạo Sở chỉ huy chiến dịch tại nhà sàn của ông Vi Văn Cắm.			2840/QĐ-UBND ngày 12/12/2008				Đã được tu bổ, tôn tạo.
-	Địa điểm Cốc Xá - Đỉnh cao 477	Xã Trọng Con	Nơi diễn ra trận đánh then chốt thứ 2 (đợt 2) từ ngày 4-8/10/1950 trong chiến dịch Biên giới. Trong trận này ta tiêu diệt quân địch đang cơ động hội quân để tổ chức rút quân (binh đoàn Lopagior từ Lạng Sơn lên và binh đoàn Sác Tông từ thị xã Cao Bằng xuống). Sau 5 ngày đêm tấn công liên tục trận đánh Cốc Xá - đỉnh cao 477 đã kết thúc thắng lợi. Ta tiêu diệt được hai binh đoàn Lopagior và Sác tông.			1858/QĐ-UBND ngày 25/10/2010				Còn nguyên trạng.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
-	Địa điểm Khau Luông	Xã Đức Xuân	Nơi diễn ra trận đánh từ ngày 02 đến ngày 03/10/1950. Thực dân Pháp cho Binh đoàn Lopagior lên Đông Khê để cứu viện cho binh đoàn Sác Tông từ thị xã Cao Bằng rút về. Khi binh đoàn của Lopagior đến Khau Luông đó bị quân ta chặn đánh. Sau 02 ngày tấn công liên tục ta đó giành được thắng lợi buộc địch phải rút khỏi Khau Luông chạy về phía Cốc Xá.			1859/QĐ-UBND ngày 25/10/2010				Còn nguyên trạng.
-	Di tích Hang Không Hầu	Xã Đức Long	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh ở và làm việc, chỉ đạo chiến dịch Biên giới năm 1950.			2517/QĐ-UBND ngày 29/12/2016				Còn nguyên trạng.
2	Hang Nà Mọc	Xóm Phạc Sliên, xã Vân Trình	Nơi thành lập Chi bộ Đảng đầu tiên Châu Thạch An tháng 02/1933. Nơi các đồng chí Lê Hồng Phong, Hoàng Đình Giọng đến ở và làm việc (tháng 7/1933) mở lớp huấn luyện chính trị cho các cán bộ địa phương.			2681/QĐ-UBND ngày 22/12/2007		LS		Đã tu bổ tôn tạo đường vào và dựng nhà bia
3	Miếu Bó Puông	Xóm Nà Niếng, xã Lê Lợi,	Nơi thờ Thần Nông - vị thần huyền thoại về nông nghiệp trong tâm thức của người dân địa phương, đem lại cho họ mùa màng tươi tốt, cây cối xanh tươi, súc vật sinh sôi, nảy nở.			2620/QĐ-UBND ngày 22/12/2020		LS		Đã được nhân dân đóng góp tu sửa
II	DI TÍCH CHƯA XẾP HẠNG									
1	Địa điểm lán lớp Binh dân học vụ	Xóm Bản Mới, xã Đức Long	Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đến ở và làm việc tại lán từ ngày 15/9/1950.					LS		Còn dấu tích là nền đất.
2	Đền Hội Quán	Tổ 3, thị trấn Đông Khê	Thờ Thánh Không tử.					LS	Hằng năm vào ngày 11/01 (âm lịch hàng năm) nhân dân tổ chức lễ Rập tâng (đón đèn).	Hiện hư hỏng nặng.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3	Đền Cốc Mý	Tổ 3, thị trấn Đông Khê	Đền được xây dựng vào năm 1929, hàng năm nhân dân đến dâng hương làm lễ cầu an, cầu cho mưa thuận gió hoà (thường gọi là lễ Kỳ Yên).				LS	Lễ hội tổ chức vào ngày 01/4 âm lịch hàng năm.		Đền đã bị phá từ năm 1950, đến nay người dân đã san bằng làm nhà, làm vườn trên di tích đó.
4	Núi Phja Khinh	Xóm Chang Khuyên, thị trấn Đông Khê	Nơi đồng chí Võ Nguyên Giáp và Hoàng Văn Thái đặt Sở Chỉ huy để quan sát mặt trận Đông Khê ngày 25/5/1950.				LS			Vẫn giữ được gần như nguyên hiện trạng.
5	Miếu Thôm Bon	Xóm Nà Ảng, xã Vân Trình	Miếu thờ cúng thổ công thổ địa của dân làng: Là một miếu nhỏ nằm ngay trên trục đường chính, cách UBND xã Vân Trình khoảng 2km. Miếu này thờ Thần nông và được người dân địa phương đóng góp sửa chữa xây tường bằng gạch xi và lợp mái pro,				LS	Hàng năm cứ đến ngày 30 tết bà con trong xóm Nà Ảng lại đến thắp hương thờ cúng để thờ cúng các vị thần mong cho một năm mới an lành...		Đã được sửa chữa, xây tường bằng gạch xi măng và lợp mái pro.
6	Địa điểm trại giam tù binh mỹ	Xóm Bó Dường, xã Vân Trình	Tại đây (năm 1973) một thời giam giữ phi công Mỹ bị ta bắt trong thời kỳ chống Mỹ cứu nước.				LS			Trại giam nằm ngay sát quốc lộ 4A bị bỏ hoang, không ai trông coi, không có bia giới thiệu, biển chỉ dẫn.
7	Bó Mò	Xóm Nà Cốc, xã Lê Lai	Là trận phục kích đầu tiên của Đại đội 670 bộ đội địa phương huyện Thạch An ngày 20/11/1947.				LS			Di tích nằm ở trên núi đá cao, đường lên núi hiểm trở, khó đi, không

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
										còn xác định được các bốt ở trên núi.
8	Nà Vàng	Xóm Nà Cốc xã Lê Lai	Là trận đánh bước đầu làm vô hiệu hóa chiến thuật tuần tra sục sạo của địch ngày 19/01/1949.				LS			Hiện không xác định được vị trí về di tích này.
9	Nà Keng	Xóm Nà Keng, xã Lê Lai	Là trận đánh táo bạo một súng máy diệt hơn 60 tên địch ngày 05/4/1948.				LS			Không xác định được vị trí.
10	Rằng Kheo	Xóm Nà Keng, xã Lê Lai	Là trận đánh tiêu diệt hoàn toàn một Đại đội địch ngay sát cạnh cứ điểm Đông Khê ngày 15/5/1949.				LS			Hiện nay không xác định được vị trí.
11	Nà Danh	Xóm Nà Danh, xã Lê Lai	Là trận đánh tiêu diệt hoàn toàn một Đại đội địch ngay sát cạnh cứ điểm Đông Khê ngày 15/5/1949.				LS			Hiện nay không xác định được vị trí và không có thông tin gì về di tích này.
12	Lũng Mườì	Xóm Lũng Đâu, xã Thái Cường	Nơi diễn ra trận đánh của bộ đội tiêu diệt một đoàn 60 xe cơ giới của Pháp từ Lạng Sơn lên Cao Bằng tháng 01/1948 diệt 42 tên địch, bị thương 30 tên, thu 4 trung liên, 21 súng trường và một số quân trang, quân dụng.				LS			Hiện nay không xác định được vị trí.
13	Địa điểm Đồi Chón Pốt	Xóm Bản Sộc, xã Vân Trình	Nơi Đại đội địa phương đã phục kích đánh địch vào ngày 10/12/1948, kết quả ta thu được 21 súng trường, 1 súng ngắn, nhiều đạn dược và phá hủy 2 xe cơ giới.				LS			Địa hình phức tạp, cây cối rậm rạp, chỉ còn dấu tích hệ thống hào công sự.
14	Hang Ngườm Pục	Xóm Bản Siền, xã Lê Lợi	Là một hang tọa lạc sâu trong dãy núi đá giáp ranh giữa xã Lê Lợi của huyện Thạch An (Cao Bằng) và xã Quốc Khánh (huyện Tràng Định, Thành Phố				DLTC			Còn nguyên trạng.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt VH, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			Lạng Sơn). Hang Ngườm Pục có độ sâu gần 100 mét tính từ cửa vào, trải dài với hệ thống nhũ đá nguyên sơ. Địa hình trong hang hiểm trở, phải chui qua các khe đá hẹp và có thiết bị chiếu sáng mới vào được hang.							
15	Hang Chộc Bốc	Xóm Bản Pằng, xã Lê Lợi	Là một hang tọa lạc sâu trong dãy núi đá thuộc xóm Bản Pằng, xã Lê Lợi của huyện Thạch An (Cao Bằng). Hang Bản Pằng có độ sâu. Địa hình trong hang hiểm trở, phải chui qua các khe đá hẹp và có thiết bị chiếu sáng mới vào được hang.				DLTC			Còn nguyên trạng.
16	Địa điểm Nhà Lạn	Xóm Bản Pò, xã Đức Long.	Đây là nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp đồng viên dân quân ra mặt trận tham gia Chiến dịch Biên giới 1950.				LS			Hiện nay là vườn hoa màu của người dân

9. HUYỆN TRỪNG KHÁNH

Tổng số di tích 35 trong đó:

- Di tích lịch sử: 20
- Di tích kiến trúc nghệ thuật: 01
- Di tích khảo cổ: 0
- Danh lam thắng cảnh: 14
- Bảo vật quốc gia: 0

Tổng số di tích đã xếp hạng các cấp 15

- Di tích quốc gia: 04
- Di tích cấp tỉnh: 11

Số di tích chưa xếp hạng đưa vào danh mục kiểm kê: 20

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	DI TÍCH ĐÃ XẾP HẠNG									
1	Thác Bản Giốc	Xóm Bản Giốc, xã Đàm Thủy	Thác có độ cao 35m, độ rộng 300m, chia thành 3 tầng, gồm nhiều ngọn thác lớn nhỏ khác nhau. Ngày đêm thác nước cuộn cuộn đổ xuống những tảng đá phẳng. Dưới chân thác là mặt sông rộng. Hai bên bờ là những thảm cỏ, vạt rừng.		989/QĐ-BVHTT ngày 20/5/1998		DLTC	Lễ hội du lịch được tổ chức khoảng từ ngày 05-07/10 (Đương lịch hàng năm).		Cảnh quan, đường vào thác đã được tôn tạo.
2	Động Ngao	Xóm Bản Gun, xã Đàm Thủy	Động Ngao có chiều dài tới 2.144m. Động gồm 3 cửa chính là: Ngườm Ngao, Ngườm Lồm và Bản Thuôn. Động nằm trong lòng núi đá lớn với nhiều nhũ đá đẹp, là thắng cảnh hang động đẹp nổi tiếng của nước ta.		95/QĐ-BVHTT ngày 24/01/1998		DLTC			Đã được tôn tạo.
3	Đền Hoàng Lục	Làng Chi Choi, xã Đình Phong	Nơi thờ Hoàng Lục người có công trong cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Tổng thể kỷ thứ XI được triều đình nhà Lý phong là An Biên Tướng quân.			3535/QĐ-UB ngày 31/12/2004	LS	Lễ hội tổ chức ngày 15/01 âm lịch hàng năm.	Còn 04 sắc phong đã dịch ra tiếng việt	Đã được trùng tu, tôn tạo.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia ĐB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4	Hang Ngườm Hoài	Xóm Bản Nhom, xã Ngọc Khê	Nơi tiếp nhận hàng từ nước ngoài chuyên về chuẩn bị cho chiến dịch Biên giới năm 1950; Kho tiền của Ngân hàng Quốc gia; Nơi vinh dự được Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm (tháng 3/1950)			2916/QĐ-UBND ngày 11/11/2005	LS			Còn nguyên trạng.
5	Miếu Nà An	Thôn Nà Ý, xã Cao Chương	Nơi thờ bà Nông Thị Vưu, người có công khai thông úng ngập vùng Trà Lĩnh được nhân dân trong vùng suy tôn là thần nông. Miếu được xây dựng: Hạ tuần tháng 02 năm Giáp Tý Khải Định thứ 9 (1924).			2012/QĐ-UBND ngày 17/10/2007	LS	Lễ hội tổ chức ngày 10/3 âm lịch hàng năm.	01 bia đá, 03 cột đá tảng, 03 bát hương	Chưa được tu bổ, tôn tạo, hiện tại do nhân dân trong xã đóng góp xây dựng tường, mái, sân.
6	Hang Ngườm Mạ	Xóm Bản Đà, thị trấn Trùng Khánh	Nơi thành lập Chi bộ Đảng đầu tiên của châu Trùng Khánh ngày 16/9/1939. Bao gồm các đồng chí: Nguyễn Thanh Mân (Chí Viễn) - Bí thư; Hoàng Thị Đào; Nguyễn Thanh Cao; Nông Quốc Nghĩa.			1545/QĐ-UBND ngày 27/8/2008	LS			
7	Động Giộc Đâu	Tổ dân phố 1, thị trấn Trà Lĩnh	Trong hệ thống động có nhiều nhũ đá đẹp mỗi khối nhũ đá có nhiều hình thù khác nhau với vẻ đẹp riêng có 2 hệ thống: Động khô: chiều dài 200m, lòng động tương đối bằng phẳng rộng và cao từ 3-5m. Trong lòng động có nhiều ngách. Động nước: Chiều dài hơn 100m, rộng 4m chỗ rộng nhất khoảng 7m, vòm động cao 5m có chỗ cao nhất 8-10m.			2161/QĐ-UBND ngày 18/9/2009	DLTC			Bên trong hang còn nguyên trạng, cảnh quan bên ngoài đã thay đổi, có bậc lên xuống.
8	Đền thờ Nông Thống Lang	Tổ dân phố 3, thị trấn Trà Lĩnh	Nơi thờ Nông Thống Lang (Nông Thống Lệnh) người có công dẹp giặc an dân. Ông sống dưới triều nhà Nguyễn - Tự Đức Hoàng Đế (1848-1883) niên hiệu Tự Đức).			2820/QĐ-UBND-VX ngày 26/12/2011		Lễ hội tổ chức ngày 09/3 âm lịch hàng năm.	01 bệ thờ, 02 bát hương, tượng quan do nhân dân lập nên	Đã được sửa chữa lợp mái pro và xây tường xi măng.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia DB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
9	Cầu Cốc Khoác	Xóm Cốc Khoác, thị trấn Trà Linh	Là công trình kiến trúc cổ bằng đá được xây dựng từ thời Hậu Lê - Lê Hiến Tông 1740-1786 (niên hiệu Lê Cảnh Hưng).			2822/QĐ-UBND-VX ngày 26/12/2011	KTNT		01 bia đá	Còn nguyên trạng.
10	Động Bản Thuôn	Xóm Bản Thuôn, xã Đàm Thủy	Đây là động khô, động có chiều dài 500m. Độ cao từ nền đến trần động là 5m - 50m, lòng động rộng, có các khối thạch nhũ lớn nhỏ tạo nên một hệ thống nhũ đá sinh động và đầy ấn tượng.			2408/QĐ-UBND ngày 30/12/2013	DLTC			Còn nguyên trạng.
11	Đền Quan Thánh	Tổ 2, thị trấn Trùng Khánh	Đền Quan Thánh là nơi thờ Quan Vân Trường, ông là biểu tượng của tính trung nghĩa được nhân dân cảm phục. Đền còn là nơi thờ Phật, thờ Bách Linh, Sơn Thần. Ban đầu là nơi thờ thần núi bởi do tín ngưỡng của nhân dân trong vùng cầu mong thần linh che chở, bảo vệ cho nhân dân trước thiên tai của tự nhiên.			2268/QĐ-UBND ngày 30/12/2014	LS	Lễ hội tổ chức ngày 15/3 âm lịch hàng năm.	01 bài vị bằng gỗ; 01 tượng quan âm bằng đất; 02 lọ hoa bằng đồng; 01 tấm bia đá; 01 bát hương bằng đá.	Đã được tu bổ, tôn tạo.
12	Miếu Long Vương	Phố Thông Huệ, xã Đoài Dương	Miếu long Vương thờ Nam Hải Long Vương (một trong 4 vị thần trong Tứ Hải Long Vương), vị thần cai quản vùng sông nước đem đến mùa màng tươi tốt, bội thu, cuộc sống no đủ bình yên cho nhân dân địa phương.			672/QĐ-UBND ngày 05/6/2018		Lễ hội tổ chức ngày 26/02 âm lịch hàng năm.	Đồ sành: 02 lọ lộc bình, 07 bát hương, 06 lọ hoa; 01 bảng gỗ khắc chữ Hán; Đồ đồng: 01 chuông, 02 hạc; 01 lư hương đá, 3 lọng vải.	Đã được tu bổ, tôn tạo.
13	Bia mộ họ Thang Trường Hợp	Xóm Khang Lý, thị trấn Trùng Khánh	Thang Trường Hợp - ông tổ họ Thang là người có công lao đối với quê hương Trùng Khánh nói riêng, mảnh đất Cao Bằng nói chung trong việc dẹp phi nhà Thanh dưới triều vua Tự Đức (năm 1854), Nhờ công lao của ông mà cuộc sống			251/QĐ-UBND ngày 08/3/2019	LS			Còn nguyên trạng.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia DB	Quốc gia	Tỉnh				
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			người dân vùng biên giới trở lại bình yên.							
14	Địa điểm Đài tiếng nói Việt Nam tại Hang Ngườm Chiêng (1966-1978)	Xóm Bó Đa, thị trấn Trùng Khánh	Là nơi Đài tiếng nói Việt Nam đã sơ tán đến trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước từ năm 1966-1978. Trạm phát sóng này đã góp phần giữ vững làn sóng phát thanh Đài Tiếng nói Việt Nam cả sóng đối nội và đối ngoại, đảm bảo làn sóng của Đài Tiếng nói Việt Nam được duy trì thông suốt trong suốt những năm tháng chiến tranh chống Mỹ cứu nước.		1987/QĐ-BVHTTDL ngày 29/6/2021		LS			Chưa được tu bổ, tôn tạo, còn nguyên trạng.
15	Mắt Thần Núi	Xóm Thằng Sập, xã Cao Chương	Mắt Thần Núi, theo tiếng Tây địa phương là "Phja Piót", dịch ra là cái núi bị thủng. Trên núi có một lỗ thủng xuyên từ mặt bên này sang mặt bên kia của ngọn núi. Đây là một thắng cảnh độc đáo, "độc nhất vô nhị" trên lãnh thổ Việt Nam.		1988/QĐ-BVHTTD ngày 29/6/2021		DLTC			Còn nguyên trạng.
II	DI TÍCH CHƯA XẾP HẠNG									
1	Đền thờ Đức thánh Trần	Tổ dân phố 2, thị trấn Trùng Khánh	Thờ Đức Thánh Trần (Trần Hưng Đạo đại vương), được xây dựng khoảng thế kỷ XX, được bà con quan tâm công đức, cầu an, cầu tài lộc.				LS			Đã được nhân đóng góp tu sửa.
2	Đền Tuấn mã Sơn thần	Xóm Bản Đà, thị trấn Trùng Khánh	Thờ vị quan đánh giặc bảo vệ biên cương, trong lần chiến đấu, bị giặc bao vây, không chống đỡ được chạy vào hang núi Mã Sơn, bị vây lâu ngày lương thực hết, nước cạn, viên quan lên núi cả người và ngựa phi xuống núi. Dân địa phương xót thương dựng ngôi đền thờ phụng.						01 tấm bia	Chưa được tu bổ hiện còn Miếu nhỏ, lợp prô, không có cửa.
3	Miếu thờ Long Kiên	Xóm Chung Sơn, xã Phong Châu	Thờ Long Kiên một vị tướng trung dũng thời Nhà Mạc.				LS		01 bát hương	Được nhân dân trong xã đóng góp dựng miếu trên nền đất và tường cũ.
4	Ngườm Lăng Rườn	Thôn Ga, xã Quang Trung	Nơi nhân dân địa phương tổ chức đánh phi Trung Quốc năm 1830. Sau năm 1945 là trụ sở các cơ quan của huyện Trà Lĩnh.				LS			Còn nguyên trạng.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia DB	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			Nơi họp Đại hội Đảng bộ huyện							
5	Miếu Quan Thánh	Tổ dân phố 3, thị trấn Trà Lĩnh	Là nơi cầu an, cầu tự, cầu tài lộc, mưa thuận gió hoà mùa màng tươi tốt					Lễ hội tổ chức ngày 02/02 âm lịch hàng năm.	tám bia, tượng và bát hương	Miếu được dân trong khu phố đóng góp tu sửa.
6	Miếu thờ thần nông	Xóm Ngưỡng Đông, xã Trung Phúc	Là nơi cầu lộc, cầu sức khoẻ, mưa thuận gió hoà, mùa màng bội thu.				LS	Lễ hội được tổ chức vào ngày Mão tháng 3 âm lịch hàng năm (không được quá ngày 20). Vào những năm nhuận, dân làng phải mời thầy tào về chủ trì tế. Lễ vật dâng lên cúng thần nông phải là trâu trắng do dân làng đóng góp tiền mua.		Nhân dân đóng góp tu sửa trên nền móng cũ.
7	Thác Cò Là	Bản Ruộc, xã Chí Viễn	Thác nhiều tầng, nước chảy cuộn cuộn trắng xoá.				DLTC			
8	Hồ Bản Viết	Xóm Tân Phong, xã Phong Châu	Là một hồ nước ngọt nhân tạo, rộng tới 5 ha. hồ được thành 4 nhánh lọt thỏm giữa núi rừng bao la, bát ngát. Hệ sinh thái quanh hồ vô cùng đa dạng và phong phú đã tạo nên một bức tranh thiên nhiên sinh động, đầy màu sắc nhưng không kém phần nên thơ.				DLTC			Còn nguyên trạng.
9	Hang Mỏ	Thôn Ga, xã Quang Trung	Sự kiện tháng 02/1979 nổ ra cuộc giao chiến ác liệt giữa đội dân quân tự vệ địa phương, quân đội ta và Trung Quốc. Nơi đây còn là kho vũ khí, đạn dược của quân đội.				LS			Còn nguyên trạng.
10	Miếu Thiêng	Xóm Nam Tuấn, thị trấn	Thờ thần bảo vệ biên cương, cầu an, cầu lộc, mưa thuận gió hoà.				LS	Lễ hội tổ chức ngày 02/3 âm lịch	01 tám bia, bát hương	Nhân dân đóng góp tu sửa, lợp prô, tường

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia DB	Quốc gia	Tỉnh				
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Mang	Trà Lĩnh						hàng năm.		bao quanh.
11	Miếu Long Cốc	Xóm Phia Bây, xã Phong Châu	Miếu thờ thần nông, cầu mưa thuận gió hoà, mùa màng bội thu.				LS			Nhân dân đóng góp tu bổ bậc lên xuống, mái và tường bao quanh.
12	Thành nhà Mạc	Xóm Chung Sơn, xã Phong Châu	Đây là vị trí chiến lược của nhà Mạc được xây dựng lên để đối phó các cuộc tấn công truy quét của quân địch.				LS		Đoạn thành (Dãy đá xếp nguyên khối)	Thay đổi về cảnh quan.
13	Miếu thờ thần nông	Xóm Hao Pò, xã Trung Phúc	Cầu an lành, mưa thuận gió hoà, mùa màng bội thu.				LS	Lễ hội tổ chức vào ngày Thìn tháng 3 âm lịch hàng năm.	Bát hương	Còn nguyên trạng.
14	Miếu thờ thần nông	Xóm Nà Chi, xã Cao Thặng	Cầu an lành, mưa thuận gió hoà, mùa màng bội thu.				LS	Lễ hội tổ chức ngày 15/3 âm lịch hàng năm.	Bát hương	Được nhân dân trong xã đóng góp tu sửa lại trên nền móng cũ.
15	Hang Độc Lập	Xã Cao Chương, huyện Trùng Khánh	Hang rộng, đẹp nhiều thạch nhũ, có nước trong hang				DLTC			Còn nguyên trạng chưa bị tác động
16	Đồn Pháp Chi Phương	Xóm Đông Cầm, Xã Chi Phương	Di tích Đồn Pháp nằm trên đỉnh núi cao gần 600m so với mực nước biển ở sát biên giới Việt Trung. Tại vị trí này có thể bao quát toàn bộ hoạt động tại cửa khẩu Tri Phương, vùng biên giới Việt Trung và một phần hoạt động của xã Tri Phương.				LS			Phế tích còn sót lại hệ thống móng và những bức tường được xây dựng trên diện tích khoảng 200m ²
17	Đồn Pháp Quang Trung	Xóm Rông Khuát, Xã Quang trung	Đồn Pháp ở trên đỉnh núi cao nhất của xã Quang Trung. Tại đây có chòi quan sát có thể quan sát được các huyện Trùng Khánh, Quảng Uyên, Trà Lĩnh và Trung Quốc. Đỉnh núi rộng có mặt bằng rộng khoảng 40m ² , trên đó vẫn còn di tích của Đồn Pháp là các bức tường thành và 1 đường hào rạch ngang đỉnh núi với chiều rộng khoảng 0,7m, sâu khoảng 0,4-0,5m và dài khoảng 12m				LS			Hiện không còn đường lên đỉnh núi. Chân núi có thung lũng hẹp, dân trồng màu. Di tích không còn nguyên vẹn. Hiện ngọn núi có dấu tích đồn được bảo tồn tốt.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia DB	Quốc gia	Tỉnh				
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
18	Hang Rông Khuất	Xóm Rông Khuất, Xã Quang trung	Hang rộng, có nhũ đá				DLTC			Còn nguyên trạng
19	Hang Bồ Y	Xóm Phía Tôm, Xã Cao Thăng	là hang hoạt động, có chiều dài 863,5m, hang được chia thành 2 tầng có độ chênh cao khoảng 20m. Hang có 3 cửa thông nhau, 2 cửa dưới sát với tầng xâm thực cỡ sớ một cửa ở treo ở phía trên cao 30m. Cấu trúc hang phát triển đa phương, định hình kỹ theo hướng hang và nhũ đá .				DLTC			Hang tương đối dễ tiếp cận, gần tuyến đường giao thông chính nên rất có tiềm năng khai thác phục vụ du lịch
20	Thác Thông Ma	Xóm Nà Ít, xã Thông Huê	Thác nước cao, nhiều tầng				DLTC			Còn nguyên trạng

10. THÀNH PHỐ CAO BẰNG

Tổng số di tích 23 trong đó:

- Di tích lịch sử: 22
- Di tích kiến trúc nghệ thuật: 01
- Di tích khảo cổ: 0
- Danh lam thắng cảnh: 0
- Bảo vật quốc gia: 01

Tổng số di tích đã xếp hạng các cấp 12

- Di tích quốc gia: 04
- Di tích cấp tỉnh: 08

Số di tích chưa xếp hạng đưa vào danh mục kiểm kê: 11

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	DI TÍCH ĐÃ XẾP HẠNG									
1	Chuông Chùa Đà Quận	Làng Đà Quận, xã Hưng Đạo	Gồm 2 quả chuông (chuông lớn, chuông nhỏ). Trên thân chuông nhỏ còn ghi niên hiệu: Long phi, Càn Thống chi thập cửu niên Tân Hợi cốc nhật. (Ngày lành năm Tân Hợi, niên hiệu Càn Thống thứ 19 năm 1611) - vào thời vương triều Mạc ở Cao Bằng). Trên thân chuông còn khắc bài minh văn ca ngợi cảnh đẹp Cao Bằng...		2861/QĐ/BT ngày 04/9/1995 (QĐ bảo vật quốc gia số 2496/QĐ-TTg, ngày 22/12/2016)		LS	Lễ hội được tổ chức ngày mùng 09/01 âm lịch hàng năm.	02 quả chuông, (01 to, 01 nhỏ)	Gác chuông xuống cấp nghiêm trọng.
2	Chùa Viên Minh	Làng Đà Quận, xã Hưng Đạo	Nơi thờ Phật, được khởi dựng từ thời vua Lý Anh Tông (1138-1175), là một trong 3 ngôi chùa cổ nhất ở Cao Bằng. Lễ hội được tổ chức vào ngày mùng 9 tháng giêng âm lịch hàng năm.			2488/QĐ-UBND ngày 04/11/2008	LS			Đã được tu bổ tôn tạo.
3	Đền Quan Triều	Làng Đà Quận, xã Hưng Đạo	Thờ danh tướng Dương Tự Minh, ông là một danh tướng có tài người có công hai lần đánh đuổi quân xâm lược Tống bảo vệ lãnh thổ quốc gia Đại Việt thế kỷ XII.			2487/QĐ-UBND ngày 04/11/2008	LS			Đã được tu bổ, tôn tạo.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4	Chùa Đông Lân	xóm Hồng Quang 2, xã Hưng Đạo	Khởi điểm là nơi thờ Trần Quý, Trần Kiên (thế kỷ X). Có công diệt trừ ma quái an dân. Dưới thời Lý (cuối thế kỷ thứ XI) Phật giáo thịnh hành chùa chiền được dựng lên ở khắp nơi. Tại nơi thờ Trần Quý, Trần Kiên đưa tượng Phật vào thờ vì vậy chùa có thêm chức năng thờ Phật.			71/UB-QĐ ngày 15/1/1997	LS	Lễ hội được tổ chức ngày mùng 08/01 âm lịch hàng năm.		Đã được trùng tu, tôn tạo.
5	Đền Kỳ Sầm	xóm 9, xã Vĩnh Quang	Thờ Nùng Trí Cao - nhân vật lịch sử đầu thế kỷ XI (1025-1053), sinh trưởng trong một gia đình tộc trưởng ở địa phương, được triều đại nhà Lý ban cho cai quản vùng đất Quảng Nguyên (thuộc Cao Bằng). Trong quá trình trấn giữ châu Quảng Nguyên và các vùng phụ cận... Nùng Trí Cao đã tổ chức lực lượng quân sự hùng mạnh và đánh tan các cuộc xâm lược của nhà Tống, góp phần bảo vệ biên cương phía bắc của tổ quốc.		43-VH/QĐ ngày 07/01/1993		LS	Lễ hội tổ chức ngày mùng 10/01 âm lịch hàng năm.		Đã được tu bổ, tôn tạo, hiện hư hỏng 1 góc mái do cây gãy đổ
6	Địa điểm nền nhà Tỉnh ủy Cao Bằng	Phố Vườn Cam, phường Hợp Giang	- Nơi đặt trụ sở của cơ quan Tỉnh ủy Cao Bằng (1955-1965) Cơ quan Ban tổ chức tỉnh Ủy Cao Bằng (1965-1978) - Nơi Bác Hồ ở và làm việc từ 19/2 đến 21/2/1961 nhân dịp Bác lên thăm nhân dân các dân tộc Cao Bằng.		566-VH/QĐ ngày 07/6/1988		LS			Chỉ còn nền nhà, cảnh quan thay đổi.
7	Địa điểm lưu niệm đ/c Hoàng Đình Giông	Làng Nà Toàn, phường Đề Thám	- Hoàng Đình Giông (tức đồng chí Hoàng, Nam Bình, Văn Tư, Vũ Văn Đức, Vũ Đức, Lê Minh...) dân tộc Tày, sinh ngày 01/6/1904 tại làng Thôm Hoáng, xã Hạ Hoàng, châu Hòa An. Năm 1912 chuyển sang làng Nà Toàn, xã Xuân Phách, châu Hòa An (nay là phường Đề Thám, thành phố Cao Bằng). - Đồng chí là một trong những đảng viên đầu tiên của Cao Bằng, làm bí thư chi bộ		28-VH/QĐ ngày 18/01/1988		LS			Đã được tu bổ, tôn tạo.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			<p>Hải ngoại năm 1929. Đ/c tham gia thành lập và xây dựng Đảng bộ Cao Bằng, lãnh đạo phát triển phong trào cách mạng ở Cao Bằng. Năm 1935 đ/c được bầu vào Thường vụ BCHTW Đảng, phụ trách xứ ủy Bắc Kỳ...</p> <p>- 10/1945 đ/c được Chủ tịch Hồ Chí Minh đổi tên cho là Võ Văn Đức và giao nhiệm vụ chỉ huy đội quân Nam tiến.</p> <p>- Đồng chí trải qua các cương vị: Chính ủy quân giải phóng Nam Bộ, khu bộ trưởng khu IX, khu bộ trưởng khu VI. Năm 1947 hi sinh tại Ninh Thuận.</p> <p>Nhà nước truy tặng nhiều phần thưởng cao quý: Huân chương Hồ Chí Minh (1998); Anh hùng Lực lượng vũ trang Nhân dân (2009); Lãnh đạo tiên bối tiêu biểu của Đảng và cách mạng Việt Nam (2018).</p>							
8	Pháo Đài quân sự tỉnh	Tổ 2, phường Tân Giang	<p>- Do thực dân Pháp xây dựng từ 1941-1943. Công trình này được xây dựng công phu và kiên cố. Là nơi có vị trí chiến lược quân sự quan trọng, trở thành chứng tích lịch sử về quá trình xâm lược và sự thất bại của thực dân Pháp (1950). Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và quan sát thị xã Cao Bằng sau ngày giải phóng tháng 10/1950.</p>			522/QĐ-VX-UB ngày 19/4/2001	LS			Đã được sửa chữa.
9	Miếu Khau Roọc	Phường Đê Thám (Xóm Khau Roọc, xã Đê Thám cũ)	<p>Tháng 3/1951 Chủ tịch Hồ Chí Minh lên Cao Bằng. Người đến thăm và nói chuyện với cán bộ, lãnh đạo chủ chốt tỉnh Cao Bằng về Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ II, Người đã chỉ đạo động viên chính quyền địa phương cố gắng hoàn thành nhiệm vụ của hậu phương đối với tuyến.</p>			520/QĐ-VX-UB ngày 19/4/2001	LS			Đã được tu bổ, tôn tạo.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
10	Sân vận động thị xã Cao Bằng	Phố Vườn Cam, phường Hợp Giang	- Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh nói chuyện với cán bộ, chiến sĩ và nhân dân các dân tộc Cao Bằng trong buổi mít tinh ngày 21/02/1961. - Tại đây Bác đã thăm hỏi, động viên, căn dặn toàn thể cán bộ, chiến sĩ, và nhân dân Cao Bằng: "... <i>Bác mong tỉnh Cao Bằng sớm trở thành một trong những tỉnh gương mẫu trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Miền Bắc như trước đây Cao Bằng là một trong những tỉnh đi đầu trong công cuộc cách mạng giải phóng dân tộc</i> " ...			521/QĐ-VX-UB Ngày 19/4/2001	LS			Còn nguyên trạng.
11	Chùa Phố Cũ	tổ 1 (Phố Cũ), phường Hợp Giang	Được xây dựng năm 1679 đây là ngôi Miếu thờ Quan Vân Trường. Đến thời nhà Nguyễn Vua Gia Long (1802-1820) Miếu được sửa sang xây dựng theo phong cách mới thờ phật và được gọi chùa với chức năng " <i>Tiền thánh hậu phật</i> " (Phôi thờ). Đây là di tích tiêu biểu cho nền kiến trúc nghệ thuật thời Nguyễn ở Cao Bằng. Nơi diễn ra lễ ra mắt UBND Lâm thời tỉnh Cao Bằng ngày 22/8/1945.			3422/QĐ-VX-UB ngày 31/12/2002	KTNT			Đã được tu bổ, tôn tạo.
12	Đền Bà Hoàng	chân Núi Kim Pha, Tổ 9, phường Sông Bằng	Thờ Minh Đức hoàng hậu, vợ của Hùng Tồn Phúc, mẹ của Hùng Trí Cao (thế kỷ XI).			2485/QĐ-UBND ngày 04/11/2008	LS	Lễ hội được tổ chức ngày 15/01 âm lịch hàng năm.		Đã được tu bổ, tôn tạo.
II	DI TÍCH CHƯA XẾP HẠNG									
1	Đền Kỳ Lạch	xã Hưng Đạo	Nơi thờ một vị tướng thời Lê .				LS			Hiện nay không còn ngôi đền.
2	Nhà thờ Thanh Sơn	Tổ 12, phường Sông Hiến	Nhà thờ do người Việt xây dựng từ thời pháp thuộc và truyền Đạo Công giáo.				LS			Đã được trùng tu, tôn tạo.
3	Đền Cao	Tổ 11,	Đền Cao Tiên được xây bằng gạch, lợp				LS			Đã được nhân dân

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Tiên	phường Hợp Giang	mái ngói âm dương, có kết cấu hình chữ Đinh. Tiền đường có 3 gian, mỗi gian rộng khoảng 3m. Vị trí: (khu vực nhà xe Tỉnh uỷ cũ). Đền thờ công chúa Nhà Mạc và thờ ông Nguyễn Hàn là đốc đồng tỉnh Cao Bằng. Hiện nay Đền đã không còn.							dựng lại và lập bát hương thờ.
4	Đền Ngọc Thanh	Tổ 7, phường Tân Giang	Tương truyền Đền được dựng vào thời nhà Mạc đóng đô ở Cao Bằng năm 1594 - 1677 thờ công chúa thứ 3 của Mạc Kính Vũ.				LS			Hiện nay đã được trùng tu, tôn tạo.
5	Đền Thanh Trung	Tổ 10, phường Sông Hiến, thành phố Cao Bằng	Theo Cao Bằng thực lục ngôi Đền này thờ Đốc Trấn Nguyễn Đình Bá Túc Khoái Trạch Bá ông là người phủ Khoái Châu Hưng Yên đỗ tiến sĩ khoa thi năm 1727, làm Đốc Trấn Cao Bằng.				LS			Đã được trùng tu, tôn tạo.
6	Đền Tam Trung	Phường Sông Bằng, thành phố Cao Bằng.	Đền Tam Trung thờ 3 vị quan cai quản vùng đất Cao Bằng. Ba vị quan ấy là Án sát sứ Phạm Đình Trạc, Lãnh binh Phạm Văn Lưu, Bồ tránh Bùi Tăng Huy.				LS			Đã được trùng tu, tôn tạo.
7	Địa điểm nền nhà ông Nguyễn Nông Tập	Phường Đê Thám, thành phố Cao Bằng	Nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh nghỉ qua đêm.				LS			Hiện nền nhà vẫn còn.

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8	Tượng đài Hồ Chí Minh	Phường Hợp Giang, thành phố Cao Bằng.	Ngày 28/1/1941 Bác Hồ trở về tổ quốc qua mốc 108, tại Pác Bó, xã Trường Hà, huyện Hà Quảng. Để tỏ lòng tôn kính và ghi nhớ công ơn to lớn của Chủ tịch Hồ Chí Minh, thể theo nguyện vọng của Đảng bộ và nhân dân các dân tộc trong tỉnh, năm 1994, tỉnh đã đề nghị Ban Bí thư Trung ương Đảng cho phép xây dựng Tượng đài Người ở Cao Bằng. Khởi công ngày 2 tháng 9 năm 1998. Tượng đài Bác Hồ được khánh thành đúng dịp kỷ niệm 59 năm ngày Bác Hồ về nước (28/1/1941 - 28/1/2000) và 70 năm ngày thành lập Đảng cộng sản Việt Nam (3/2/1930 - 3/2/2000).				LS			Còn nguyên trạng.
9	Đền Thần Hoàng làng	Tổ 10, phường Sông Hiến, thành phố Cao Bằng.	Nơi thờ cúng Thần hoàng làng được xây bằng gạch, đá, có diện tích khoảng 20 m vuông				LS			Hiện nay Đền đã được trùng tu, tôn tạo.
10	Thành Nhà Mạc	Xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng.	Gồm các địa điểm: + Địa điểm trung tâm Trường Quốc học Bản Thành: Là trường học của nhà Mạc, trường là nơi tổ chức mở các cuộc thi của nhà Mạc để tuyển chọn nhân tài, trong đó tiêu biểu nhất là có thí sinh Nguyễn Thị Duệ giả dạng trai để thi và là nữ sinh đầu tiên thi đỗ Tiên Sỹ. + Địa điểm Giếng cổ. + Địa điểm Thành Bản Phủ. + Địa điểm Giếng Bó Phủ. + Địa điểm Miếu Bà Hoàng: Miếu Bà Hoàng thờ Hoàng Hậu vua Mạc Kính Vũ, ở cuối chợ Cao Bình, bà tên là Đinh Thị Thành.				LS			Hiện nay: - Địa điểm trung tâm Trường Quốc học Bản Thành còn bãi đất, dân trồng cây hoa màu. - Địa điểm Giếng cổ vẫn còn. + Địa điểm Thành Bản Phủ còn dấu tích. + Địa điểm Giếng Bó Phủ còn nguyên trạng. + Địa điểm Miếu Bà

STT	Tên di tích	Địa điểm	Tóm tắt nội dung, giá trị, nhân vật sự kiện lịch sử và đặc điểm di tích	Xếp hạng (Số quyết định và năm xếp hạng)			Loại hình di tích	Sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng liên quan đến di tích	Di vật cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc di tích	Hiện trạng di tích
				Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Tỉnh				
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
			+ Địa điểm Ao tiên. + Địa điểm Đền Thờ Thành Hoàng.							Hoàng: đã được tu bổ.
11	Di tích Cự thạch Bản Thành - Đồi Guốc đá	Xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng	Gắn với truyền thuyết “Cầu chúa cheng vùa”.				LS			Còn nguyên trạng.

DANH MỤC
TỔNG HỢP SỐ LIỆU, PHÂN LOẠI DI TÍCH CỦA 09 HUYỆN VÀ THÀNH PHỐ CAO BẰNG

TT	Tên huyện và thành phố	Phân loại di tích						Số di tích đã xếp hạng				Chưa xếp hạng đưa vào danh mục kiểm kê
		Tổng số	Trong đó					Tổng số	Trong đó			
			Lịch sử	Kiến trúc nghệ thuật	Khảo cổ	Bảo vật quốc gia	Danh lam thắng cảnh		Quốc gia đặc biệt	Quốc gia	Cấp tỉnh	
1	Bảo Lạc	13	07	-	-	-	06	05	-	01	04	08
2	Bảo Lâm	03	-	01	-	-	02	01	-	-	01	02
3	Hạ Lang	7	05	-	-	-	02	03	-	02	01	04
4	Hà Quảng	32	28	-	01	-	03	13	01	-	12	19
5	Hòa An	75	71	01	-	01	02	25	-	13	12	50
6	Nguyên Bình	30	26	-	-	-	04	12	01	01	10	18
7	Quảng Hòa	34	28	-	-	-	06	13	-	02	11	21
8	Thạch An	19	17	-	-	-	02	03	01	-	02	16
9	Trùng Khánh	35	20	01	-	-	14	15	-	04	11	20
10	Thành phố Cao Bằng	23	22	01	-	01	0	12	-	04	08	11
Tổng cộng		271	224	04	01	02	41	102	03	27	72	169

